

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

3/2022

Březen

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, Bc. H. Nováková,
S. Pelech, PhDr. L. Tvrda,
Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 31. 3. 2022

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Bc. H. Nováková, PhDr. L. Tvrda,
S. Pelech, Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám březnové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

V rubrice Podrobně k tématům najdete přehledový článek „Turecká měnová krize: lira v ohrožení?“, který si všímá měnových problémů, v nichž se ocitla země, jež je natolik geopoliticky významná, že to nenechává v klidu ani ekonomy jiných zemí. Článek upozorňuje na politickou podstatu hospodářské krize, v níž se v současné době Turecko nachází, všímá si, že prezident Erdoğan nesouhlasí s tradiční ekonomickou teorií a zastává názor, že zvýšení úrokových sazeb zvyšuje inflaci, a tento postoj prosazuje pomocí nezdravých zásahů do centrálního bankovníctví. Pozornost je věnována i následným stimulačním opatřením, která situaci ještě zhoršují.

Věříme, že Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Benda

vedoucí redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

Evropská komise přijala pokyny k obecnému režimu podmíněnosti, který má za cíl chránit rozpočet EU před porušováním zásad právního státu:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_1468

Evropská komise představila pokyny k provádění fiskální politiky v roce 2023:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_1476

Evropská komise předložila návrh úpravy nařízení o centrálních depozitářích cenných papírů (jde o součást akčního plánu pro unii kapitálových trhů z roku 2020):

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_22_1729

Monitoring

Pravidelný speciální monitoring za období 28. 2. 2022 – 31. 3. 2022 se tentokrát věnuje tématu:

Energetická bezpečnost

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu.....	4
Turecká měnová krize: lira v ohrožení?	4
Dokumentace českého a zahraničního tisku.....	8
Daně.....	8
Ekonomické vědy. Ekonomie	20
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	21
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	26
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	29
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	30
Podnik a podnikání.....	31
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	31
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	32
Právo.....	34
Účetnictví	37
Veřejná správa.....	38
Veřejné finance. Rozpočet	41
Životní úroveň	42
Ostatní	43
Přehled nových knih.....	49

Turecká měnová krize: lira v ohrožení?

Samuel Pelech

Oddělení 7403, Informační podpora a knihovna

Zprávy o tureckých měnových problémech se objevovaly v zahraničním i domácím tisku již delší dobu. Větší pozornost si pak zasloužila Turecká měnová a dluhová krize teprve ke konci minulého roku, když začala nabírat na obrátkách, a následně inflace v tamní zemi začala přesahovat 50 %. Tato krize byla v tisku spojována především s neustále klesající hodnotou turecké liry, a s tím spojeným růstem inflace.

Tento přehledový článek mapuje situaci turecké měnové krize a vysvětluje nejdůležitější souvislosti, které vedly k současnému stavu.

Turecko je v současné době uprostřed hospodářské krize, přičemž hodnota turecké liry prudce klesá a inflace dosahuje *nejvyšší úrovně od roku 2002*.¹ Ekonomický růst se zastavuje, devizové rezervy prudce klesly a domácnosti s nízkými a středními příjmy stále více chudnou. Autoři uvádějí, že po letech špatného řízení ze strany autoritářského prezidenta, které zahrnuje kontroverzní měnovou politiku, se budou ekonomické vyhlídky tureckých domácností i nadále zhoršovat, což bude mít též dopad na stabilitu země. Vzhledem k tomu, že HDP na obyvatele klesl z 12 600 USD v roce 2013 na 8 500 USD v roce 2020, několik desítek milionů obyvatel Turecka čelí mizivým ekonomickým vyhlídkám.²

Turecký příběh sice v minulosti byl vnímán jako úspěšný příklad rozvíjející se ekonomiky, v současnosti je ale situace v zemi úplně jiná. Přestože se země v minulosti potýkala s řadou ekonomických problémů, uplynulý rok byl obzvláště náročný.

Za posledního půl roku turecká lira klesla na rekordní minimum, konkrétně 19. prosince minulého roku se jeden americký dolar rovnal 16,69 tureckým lirám. Země zažívá i raketově rostoucí inflaci, která je v době psaní článku na 54 % a s každým měsícem stoupá. Pohybuje se tak výrazně nad historickým průměrem Turecka a dosáhla svého dvacetiletého historického rekordu.³

Co se schovává za problémy Turecka?

Ekonomové vidí za ekonomickou krizí Turecka především Erdoğanovou kontroverzní měnovou politiku, která způsobila turecké lire volný pád.

Začátek současné krize spadá do roku 2018, ale kořeny tureckých finančních problémů sahají mnohem dál. Největší zásluhu má pravděpodobně již zmíněná neortodoxní hospodářská politika prezidenta Erdoğana, která si mezitím vysloužila i vlastní „název školy ekonomického myšlení“ – *Erdomomics*.⁴

Když turecká ekonomika začala rychle růst v roce 2000, růst byl financován spoustou půjček denominovaných v cizí měně v soukromém i veřejném sektoru. Z historického hlediska je to proto, že Turecko vždy trpělo vysokou mírou inflace i zadluženosti národa. Když růst v polovině roku 2010 začal zpomalovat, Erdoğanova vláda zareagovala sponzorováním rozsáhlých investic do infrastruktury a povzbuzením bank, aby udržovaly nízké úrokové sazby. Ale protože tyto výdaje byly financovány z vnějších zdrojů, vytvořily inflační tlak. Turecká míra inflace dosáhla v roce 2017 dvouciferných hodnot a od té doby dále roste. Zmiňované problémy se začaly nabalovat a v roce 2018 se projevil napln. Hodnota liry začala dramaticky klesat díky kombinaci faktorů, včetně cenzury finančních údajů, Trumpových cel na tureckou ocel a hliník, a především kvůli Erdoğanovu zasahování do centrálního bankovníctví.⁵ Autoři uvádějí, že právě tato neortodoxní hospodářská politika, která zahrnuje

¹ YACKLEY, Ayla Jean. Turkish inflation hits 20-year high of 54%. In: *Financial Times* [online]. March 3 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/8bdb4141-5353-426c-a260-03267999b37c>

² ERKOYUN, Ezgi. Turkey's inflation surges to 54%, highest in 20 years. In: *Reuters* [online]. March 3 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/currencies/turkeys-inflation-surges-5444-highest-20-years-2022-03-03/>

³ Viz pozn. č. 2

⁴ Turkish lira falls 15% after bank governor sacked. In: *BBC News* [online]. March 22 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/business-56479702>

⁵ COHEN, Patricia. How Inflation Affects Turkey's Struggling Economy. In: *The New York Times* [online]. December 14 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2021/12/14/business/economy/turkey-inflation-economy-lira.html>

snižování úrokových sazeb i přes spirálovitě stoupající míru inflace, je hlavním problémem. Prezident je dlouhodobě zaujatý nízkými úrokovými sazbami a věří, že nižší sazby přinášejí výhody, jako je vytváření hospodářského růstu a podpory zaměstnanosti. Erdoğanova neortodoxní hospodářská politika je částečně zdůvodňována islámskou doktrínou. Nedávno prohlásil, že „jako muslim bude nadále dělat vše, co vyžadují náboženská pravidla“ a nadále se pevně drží tohoto dogmatu.⁶

Turecko tak čelilo ekonomickým potížím dlouho před krizí covid-19, a když pandemie dorazila, Turecko tvrdě zasáhla. A přestože vysoce agresivní stimulační opatření umožnila obnovení hospodářského růstu, makroekonomická situace se stala neudržitelnou.

Co na to ekonomové?

Autoři jednoduše vysvětlují, že když měna devaluje a inflace se vymyká kontrole, navede vás ekonomická teorie ke zvýšení úrokové sazby a podpoře úspor. Zvýšené úrokové sazby sice mohou zpomalit hospodářský růst, ale právě dva hlavní problémy Turecka (znehodnocování měny a nekontrolovatelnou inflaci) by bylo možné vyřešit zvýšením úrokových sazeb. Ale Erdoğan místo toho zjevně nesouhlasí s tradiční ekonomickou teorií a zastává názor, že zvýšení úrokových sazeb zvyšuje inflaci.⁷

Měnová krize způsobila, že hodnota turecké liry nadále padá. Zatímco v březnu 2021 byl dolar vůči lire na úrovni 7,53, v prosinci se lira v jednu chvíli propadla a dosáhla svého absolutního minima na úrovni 16,69 liry za dolar. Lira, která ztratila více než 40 % své hodnoty, byla v posledním roce nejhorší z měn ze zemí s rozvíjejícími se trhy.⁸ Přestože se zdálo, že se na konci prosince mírně zotavila, poté opět klesla. V době psaní článku je turecká lira na úrovni 14,77 za jeden americký dolar.⁹

Kromě měnové krize vzrostla také míra inflace v Turecku z 16 % v březnu 2021 na více než 50 % v únoru. Současná míra je nejvyšší zaznamenaná v Turecku od doby těsně před nástupem Strany spravedlnosti a rozvoje (AKP) v roce 2002 k moci.

Dalším problémem, na který autoři upozorňují při této krizi, je Erdoğanův přístup k centrálnímu bankovníctví. Za poslední dva roky třikrát vyměnil guvernéra centrální banky, aby zajistil, že měnová autorita bude i nadále plnit jeho příkazy. Murat Çetinkaya, který byl na postu od roku 2016, byl propuštěn v roce 2019 poté, co zvýšil týdenní repo sazbu z 17,5 % na 24 %, a bylo to také poprvé od vojenského převratu v roce 1981, kdy byl guvernér centrální banky odvolán.

Tyto události samozřejmě vrhly negativní světlo na centrální banku a vyděšení zahraničních investorů způsobilo další pokles liry. Následující guvernér Murat Uysal tak musel původně udělat to, co chtěl Erdoğan, a snížil úrokové sazby z 24 % na 8,25 %, ale když lira pokračovala v kolapsu, jak předpovídala tradiční ekonomická teorie, Uysal byl nucen zvýšit úrokové sazby na 10,25%, a poté byl okamžitě vyhozen Erdoganem.

Turecká centrální banka je pod neustálým tlakem, aby se řídila Erdoğanovou politikou. Banka, kdysi nezávislá na vládě, byla za Erdoğanova postupně zbavována své nezávislosti, a to do té míry, že je nyní zcela pod vládní kontrolou a otevřená širokému zasahování prezidenta, který v posledních letech nahradil tři guvernéry banky.¹⁰ Celou krizi ještě prohloubil fakt, že v prosinci rezignoval ministr financí Lütfi Elvan a byl nahrazen expertem na veřejnou správu namísto ekonomie či finance, Nureddinem Nebatim.¹¹

⁶ MCNAMARA, Paul. Turkey's lira plunge is a reminder of risks facing emerging markets. In: *Financial Times* [online]. November 24 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/887232bf-ba46-47df-b5e4-05f05bdbc2e0>

⁷ The tragedy of Erdogan's economic mismanagement. In: *Financial Times* [online]. March 23 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/a3a2542f-0feb-4596-8357-30ab965697d6>

⁸ SPICER, Jonathan. Analysis: Erdogan's plan to steer Turkish economy out of winter of crisis. In: *Reuters* [online]. February 17 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/currencies/erdogans-plan-steer-turkish-economy-out-winter-crisis-2022-02-17/>

⁹ USD to TRY Exchange Rate. In: *Bloomberg Markets* [online]. March 17 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/quote/USDTRY:CUR>

¹⁰ Turkey: Erdogan central bank firing clears way for more rate cuts. In: *Al Jazeera* [online]. October 14 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/economy/2021/10/14/turkey-erdogan-central-bank-firing-clears-way-for-more-rate-cuts>

¹¹ PITEL, Laura. Turkey to target 'under the mattress' gold in effort to bolster the lira. In: *Financial Times* [online]. February 9 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/b015842e-fcbd-40f8-b3f7-f3bc6d5c43a8>

Mnoho vládních stimulačních opatření navíc zrychlilo inflaci, aniž by zvýšilo reálný výstup, což vyvolalo únik kapitálu a masivní znehodnocení turecké liry, která letos ztratila 45 % své hodnoty vůči americkému dolaru. Po rychlém vyčerpání rezerv přesáhly hrubé rezervní závazky centrální banky do března 2021 150 miliard USD, zatímco její aktiva klesla pod 90 miliard USD.¹²

Vzhledem k rychlému růstu cen poklesnou v Turecku reálné mzdy v dolarovém vyjádření v roce 2021 o 27 %, zatímco zvětšující se nedostatek zboží dále podkopává životní úroveň. Aby se škody vyrovnaly, vláda nyní nařídila 50% zvýšení minimální mzdy s platností od 1. ledna 2022. Autoři upozorňují, že dané opatření jenom přilije další olej do inflačního ohně.¹³

V článcích se zmiňuje, že ačkoli se mu dostává mnohem méně pozornosti, než by si zasloužilo, je Turecko geopoliticky a ekonomicky významnou zemí, která sdílí územní nebo námořní hranice s Evropskou unií, Ruskem a čtyřmi zeměmi Blízkého východu. Je jediným většinově muslimským členem NATO a má druhou největší armádu Aliance po Spojených státech. Krize v Turecku daleko přesahuje svým významem jeho hranice.¹⁴

Autoři upozorňují, že Turecko je zemí, která si stále více půjčuje v zahraničí. Problémem do budoucna může být v důsledku klesající hodnoty liry ve srovnání s cizími měnami neustále se zvyšující dluh, který musí turecké společnosti splatit. Nebezpečí spočívá v tom, že firmy již nebudou schopny dostát svým závazkům a hrozí nesplácení úvěrů. Celá krize by zase zasáhla banky a s velkou pravděpodobností i evropské finanční instituce.¹⁵

Jaké jsou vyhlídky Turecka?

Autoři uvádějí, že situace je sice velmi nepříznivá, pozitivním výsledkem této politiky je ale posílení zahraničního obchodu z nižších mzdových nákladů a snížení poptávky po hotovém dováženém zboží. To se promítá do salda běžného účtu. Tento trend bude pravděpodobně pokračovat a povede k výraznému přebytku běžného účtu v roce 2022, protože se předpokládá, že příjmy z cestovního ruchu dosáhnou téměř 30 miliard USD, pokud se pandemie znovu nezhorší. To by výrazně usnadnilo splácení zahraničního dluhu a snížilo vnější zranitelnost Turecka.¹⁶

Mezi již zmiňované nepříznivé dopady této politiky jsou výrazná ztráta kupní síly domácností a přetrvávající volatilita směnného kurzu. Základním důvodem je rostoucí dolarizace spořicího účtů majitelů domácností a firem. Turecká lira již ztratila svou funkci uchovatele hodnoty, a bude-li tento negativní trend pokračovat, může také způsobit ztrátu funkce zúčtovací jednotky a funkce směnného prostředku.¹⁷

Může situace ovlivnit budoucnost Erdoğana?

Celá tato situace mimo jiné představuje i riziko pro prezidenta země Recepta Tayyipa Erdoğana, jehož popularita klesá. Před nadcházejícími volbami v roce 2023 kombinace kolabující ekonomiky a klesající podpory vlády postavila Erdoğana do extrémně zranitelné pozice.¹⁸ Erdoğanova Strana spravedlnosti a rozvoje (AKP) byla díky silným ekonomickým výsledkům v předchozích letech znovu zvolena při každém hlasování od roku 2002. Tato podpora však prudce klesá v důsledku upadající pověsti kompetentního vládnutí a zhoršující se ekonomické situace.¹⁹

¹² Viz pozn. č. 7

¹³ PITEL, Laura. Turkey raises minimum wage by 50% to help workers hit by soaring inflation. In: *Financial Times* [online]. December 16 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/e5b9e2f3-637e-455c-8f58-7b77775cb64>

¹⁴ Viz pozn. č. 5

¹⁵ ISER, Jurik Caspar. Währungskrise in der Türkei: Erdoğan's gefährliche Zinstheorie. In: *ZEIT.de* [online]. January 8 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: https://www.zeit.de/wirtschaft/2022-01/waehrungskrise-tuerkei-lira-inflation-recep-tayyip-erdogan?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

¹⁶ PITEL, Laura. In charts: can Erdogan's gamble keep the Turkish lira steady? In: *Financial Times* [online]. February 21 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/09316435-a9a5-4724-9978-65ce9c4a218e>

¹⁷ KUBILAY, M. Murat. Turkey's self-made currency crisis In: *Middle East Institute* [online]. December 3 2021 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.mei.edu/publications/turkeys-self-made-currency-crisis>

¹⁸ Viz pozn. č. 15

¹⁹ PITEL, Laura. Turkey's surging electricity prices dent voter support for Erdogan In: *Financial Times* [online]. February 24 2022 [cit. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.ft.com/content/ea6bd538-fef4-4ab0-a2b1-682391d1fd5c>

Pokud turecká vláda obrátí směr, kterým se ubírá, tím, že zpřísní měnovou politiku a zaváže se k dalším reformám s cílem snížit fiskální deficit, stále by mohla zastavit krvácení, které způsobila.²⁰ Ale dokud Erdoğan nezasáhne a bude setrvávat na svém současném kurzu, vyhlídky turecké ekonomiky a blahobytu tureckých domácností se budou i nadále zhoršovat. Dopad na stabilitu tak strategicky důležité země v takovém případě nebude možné ignorovat.

²⁰ Viz pozn. č. 16

Daně

Adam Zalasiński

35 years of ECJ direct tax case law : an historical overview on the occasion of the 60th anniversary of European Taxation

35 let judikatury Soudního dvora EU v oblasti přímých daní : historické ohlédnutí u příležitosti 60. výročí časopisu European taxation

European taxation, Vol. 61, (2021) No. 12, p. 542-551

Přehled vývoje judikatury Soudního dvora Evropské unie v oblasti přímých daní od r. 1968 do současnosti. Autor nejprve shrnuje právní kontext sporů týkajících se přímých daní v mezích SFEU, poté podrobněji rozebírá revoluční rozsudek ve věci EK versus Francie/Avoir Fiscal (270/83). V něm byl poprvé vysloven princip harmonizace v oblasti přímých daní, který uvádí, že ačkoliv je přímé zdanění v pravomoci členských států, tyto pravomoci musí být vykonávány v souladu s právem ES. Návazně autor představuje vybrané mezníky v judikatuře věnující se zákazu diskriminaci daňových nerezidentů, v judikatuře týkající se omezení, která nejsou proporcionální ke svým účelům (případ Futura, C-250/95), a horšího nakládání s nerezidenty. Autor vyvozuje, že zkoumaná judikatura SDEU má významné dopady na evropské přeshraniční zdanění a že členské státy při své legislativní činnosti berou tato rozhodnutí v úvahu. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky zvláštního čísla k 60. výročí založení čas. European taxation.

Christiana HJI Panayi

60 years of harmonization initiatives on corporate taxation

60 let snah o harmonizaci zdanění právnických osob

European taxation, Vol. 61, (2021) No. 12, p. 534-541

Autorka vykresluje snahu o harmonizaci podnikového zdanění v Evropě za posledních 60 let - od zprávy Neumarkovy komise z r. 1962 až do května 2021, kdy byl oznámen návrh Evropské komise na vytvoření nového legislativního rámce pro zdanění podniků v EU (BEFIT). Upozorňuje, že oblast nepřímých daní je již značně harmonizována, ale v harmonizaci přímých daní (jak zdanění fyzických, tak právnických osob) došlo pouze k omezenému vývoji. V oblasti zdanění příjmů právnických osob se EK setkává s nejsilnějším odporem členských států. V článku je přiblížen projekt CCCTB (společný konsolidovaný základ daně z příjmů právnických osob), návrh společného systému zdanění finančních transakcí (financial transaction tax, FTT) a vývoj v souvislosti s BEPS. Dále je představen posun v rámci globálního vyjednávání o reformě mezinárodního zdanění společností (vychází z dvoupilířového návrhu OECD). - Poznámky. -- Viz i další příspěvky zvláštního čísla k 60. výročí založení čas. European taxation.

Stefan C. Hammerl and Lily T. Zechner

Administering profit and consumption taxation in market jurisdictions : selected similarities in the digital era

Správa daně ze zisku a spotřební daně u zdanění na základě místa spotřeby : vybrané podobné prvky v digitální éře

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 1, p. 2-12

U DPH i daně z příjmů existují dva principy zdanění: na základě místa původu (země, kde podnik fyzicky působí, tj. probíhá zde výroba či tvorba přidané hodnoty) a na základě místa spotřeby (tržní jurisdikce). Oba principy zdanění mají své výhody a nevýhody: zdanění na základě místa původu může vést ke škodlivé daňové optimalizaci, správa daně je však jednodušší. Autoři v příspěvku porovnávají vybrané prvky evropské daně z přidané hodnoty s prvky, které jsou součástí tzv. prvního pilíře projektu BEPS 2.0 (ten se obecně týká omezení škodlivé daňové optimalizace u daně z příjmů právnických osob). Zejména se soustředí na prvky, které by mohly usnadnit správu daně z příjmů při zdanění na základě místa spotřeby. - Poznámky.

Angelo Nikolakakis

Aligning the location of taxation with the location of value creation : are we there yet!?!

Sladřování místa zdanění s místem, kde dochází k tvorbě hodnoty : už se nám to podařilo!?!

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 549-561

Autor v příspěvku posuzuje jednotlivé Akce plánu OECD/G20 proti BEPS s cílem zjistit, zda se podařilo naplnit původní záměr, tj. sladit místo zdanění s místem, kde dochází k tvorbě hodnoty. Dochází k závěru, že v některých případech byla před tímto cílem upřednostněna snaha vyřešit problém nízkého zdanění a nezdanění. - Poznámky.

Frans Vanistendael

An EU corporate income tax filling the hole in the EU budget : an end to tax competition and „tax abuse“?

Daň z příjmů právnických osob v EU, která zaplní díru v rozpočtu EU : konec daňové konkurence a „zneužívání daňových systémů“?

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 749-761

Autor v příspěvku navrhuje zavedení evropské daně z příjmů právnických osob jako řešení, jak vybrat peníze do evropského rozpočtu a ukončit daňovou konkurenci a zneužívání nesouladu daňových systémů mezi členskými státy Evropské unie. Své názory prezentované v eseji opírá o řadu argumentů, mj. o cíle, se kterými Evropská unie vůbec vznikla či o případy zneužívání daňových systémů projednávané před Soudním dvorem EU. Překážkou pro schválení společné korporátní daně z příjmů v EU by mohla být nutnost jednomyslného schválení. - Poznámky.

Graeme S. Cooper

Building on the rubble of Pillar One

Začneme stavět na troskách prvního pilíře

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 533-542

Autor hodnotí první pilíř tzv. „Inkluzivního rámce OECD/G20 pro řešení BEPS“ - srovnává prvotní záměr pilíře a vývoj diskuzí a konstatuje, že původní ambicióznost se pomalu vytrácí. Mj. postupně došlo k navyšování výjimek, na jaké činnosti se nebude vztahovat tzv. „částka A“ (Amount A), a ústupky se objevily i u výpočtu této částky. I přesto a přes zjevnou neochotu ustoupit od desítky let existujících principů mezinárodního zdanění je zřejmý jistý posun a pozvolný odklon od „zavedených dogmat“, konkrétně od „principu tržního odstupu“ (arm's length principle), zdanění samostatného subjektu (separate entity taxation) a hranice pro stále provozovny (PE threshold). - Poznámky.

Nathan Boidman and Michael N. Kandev

Canada at the crossroads of international tax reform : between harmonization and tax competition

Kanada na křižovatce mezinárodní daňové reformy : mezi harmonizací a daňovou konkurencí

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 704-714

Mezinárodnímu zdanění dominovaly od přelomu tisíciletí dva trendy: snaha o harmonizaci (zejména po propuknutí finanční krize v letech 2007-2008) spolu s projekty proti BEPS na jedné straně a jev „race to the bottom“, tj. snižování daňových sazeb u daně z příjmů právnických osob ve snaze přilákat firmy, na straně druhé. Autoři se v příspěvku v tomto kontextu věnují Kanadě, zkoumají její postoj vůči projektu proti BEPS ("BEPS 1.0" i nový dvoupilířový projekt "BEPS 2.0") a hodnotí také vztah Kanady k daňové konkurenci (trendy vývoje daňových sazeb u různých daní ve srovnání s jinými vyspělými zeměmi - konkrétně u daně z příjmů, spotřebních daní, kapitálových a majetkových daní i nových daní, mezi které patří mj. daň z digitálních služeb). - Poznámky.

Daně 2021 : návod, jak postupovat při vyplňování příznání

Ekonom, Sv. 66, (2022) č. 10, s. 28-63 (mimořádná příl.)

Podrobný návod, jak postupovat při vyplňování daňového příznání k dani z příjmů fyzických osob za r. 2021. V přehledu je uvedeno, kdo je povinným poplatníkem, kdy se uvádí dohoda o provedení práce do daňového příznání, jak je vhodné danit příjmy z podnikání, kapitálový majetek, příjmy z investic, příjmy ze zahraničí, prodej a pronájem nemovitosti i autorské honoráře. Dále jsou rozebrány daňové slevy, nejčastější chyby v daňových příznáních, paušální daň a její výjimky, fungování daňového poradenství v ČR a přehledy pro zdravotní pojišťovnu a správu sociálního zabezpečení.

Ivan Macháček

Daňové sankce v souvislosti s daňovým přiznáním k dani z příjmů za rok 2021

Účetnictví v praxi, Sv. 26, (2022) č. 2, s. 4-8

Autor představuje sankce, které vyplývají jak z pozdě podaného daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob, tak z pozdě zaplacené daně a rovněž z opravy řádného daňového přiznání formou dodatečného daňového přiznání. Tyto sankce za r. 2021 ovlivňuje novela daňového řádu vycházející ze zákona č. 283/2020 Sb. a také výrazně se zvyšující repo sazba vyhlášená ČNB. Autor rozebírá úpravu pokuty za opožděné podání daňového přiznání, úrok z prodlení za včas neuhrazenou daň, sankce při posečkání daně i sankce vyplývající z dodatečného daňového přiznání. Problematiku dokresluje několik praktických příkladů.

Savina Finardi, Anna Melicharová

Dopad švarcsystému na daňové příjmy v České republice [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 16 (2021), č. 4, s. 19-29

Příspěvek, které vychází z bakalářské práce jedné z autorek, zkoumá dopady švarcsystému na daňové příjmy v ČR. Švarcsystém spočívá ve vykazování práce jako podnikání (samostatné výdělečné činnosti), a to i přesto, že má charakter činnosti závislé (motivací jsou příznivější daňové podmínky). V příspěvku je nejprve na základě dat z jiných evropských států odhadnut počet osob pracujících na švarcsystém v ČR ve vybraných odvětvích a následně je odhadnuta velikost ušlých daní z příjmů fyzických osob a sociálního pojistného. Za všechna zkoumaná odvětví činí odhad velikosti ušlých daní a pojistného pro r. 2021 přibližně 14,4 mld. Kč. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/Cesky_finanční_a_ucetni_casopis_6_2021_str_19-29.pdf

Petr Koubovský

Dopady vystoupení Velké Británie z Evropské unie zejména v oblasti daně z přidané hodnoty a daně z příjmů

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 1, s. 16-21

Autor popisuje daňové dopady vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské unie (od 1.1.2021) z pohledu Česka. Zaměřuje se zejména na oblast daně z příjmů, DPH a cel. Rozebírá význam rezidentství u daně z příjmů fyzických osob, otázky zdanění příjmů z úroků a licenčních poplatků, dividend a prodejů podílů na společnostech. V oblasti DPH se věnuje prodeji a nákupu zboží, poskytování a přijetí služeb i obchodování se Severním Irskem, dále také institutu vrácení DPH. Přibližuje rovněž důsledky opuštění celní unie Velkou Británií, změny u vybírání spotřební daně i změny pravidel pro pohyb občanů a zaměstnanců po brexitu. - Poznámky. -- Vracení DPH se podrobněji věnuje příspěvek v DHK č. 1-2/2022, s. 10-15.

Paul Radcliffe and Reinhart Devisscher

European Commission published Inception Impact Assessment on a new EU system for the avoidance of double taxation and prevention of tax abuse in the field of withholding taxes

Evropská komise zveřejnila počáteční hodnocení dopadů nového celounijního systému pro zamezení dvojího zdanění a předcházení zneužití daňového systému na poli srážkové daně

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 1, p. 41-44

V září 2021 zveřejnila Evropská komise počáteční hodnocení dopadů návrhu nového celounijního systému pro zamezení dvojího zdanění na poli srážkových daní. Cílem návrhu je zavést společný systém srážkové daně z dividend nebo úroků, který bude zahrnovat výměnu informací a vzájemnou spolupráci daňových orgánů. V rámci hodnocení dopadů byly shromážděny zpětné vazby na navrhovaná opatření daňové politiky směřující k vyšší efektivitě vrácení srážkové daně a rozšíření systému stávající správní spolupráce k ověřování nároků na výhody plynoucí z daňových smluv. - Poznámky.

Porus F. Kaka

From the avoidance of double taxation to the avoidance of double non-taxation : the changing objectives of tax treaties

Od vyhýbání se dvojitmu zdanění po vyhýbání se dvojitmu nezdanění : měnící se cíle daňových smluv

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 613-617

Cíle daňových smluv se v průběhu času postupně měnily: nejprve bylo jejich úmyslem zamezení dvojího zdanění, až v posledních letech se hovoří (také v souvislosti s projektem OECD/G20 proti BEPS) o zamezení dvojího nezdanění (škodlivé daňové optimalizace). Autor v příspěvku popisuje vývoj přístupu k daňovým smlouvám a v závěru uvádí svůj pohled na věc a na to, jak by situaci mohl změnit nový „dvoupilířový systém“. - Poznámky.

Xaver Ditz and Carolin Seibert

Germany's implementation of EU defensive tax measures against non-cooperative jurisdictions

Aplikace obranných daňových opatření EU proti nespolupracujícím jurisdikcím v Německu

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 1, p. 13-21

V listopadu 2019 zveřejnila Rada ECOFIN nové pokyny k obranným opatřením proti jurisdikcím nespolupracujícím v daňové oblasti, které jsou na unijním seznamu daňových rájů. Legislativní opatření zahrnují neodpočitatelnost nákladů vzniklých v dané jurisdikci, pravidla pro ovládané zahraniční společnosti, opatření týkající se srážkové daně a omezení osvobození od účasti při rozdělování zisku. Členské státy EU by měli do 1.1.2021 zavést alespoň jedno z těchto obranných opatření v národních právních řádech. Autoři přinášejí kritické zhodnocení implementace těchto opatření v Německu prostřednictvím zákona o obraně proti daňovým rájům (StAbwG) z června 2021. - Poznámky.

Stef van Weeghel

Have the OECD Model and the UN Model served their purpose? : are they still fit for purpose?

Posloužily vzorové smlouvy OECD a OSN svému účelu? : odpovídají stále danému účelu?

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 588-593

K tématu vzorových daňových smluv (OECD, OSN). Po krátkém úvodu, ve kterém autor poukazuje na roli obou modelů (OECD jako platformy pro diskuzi a určovatele standardů a OSN jako obhájce zájmů rozvojových zemí) je diskutováno, zda oba modely stále ještě slouží svým účelům z praktického pohledu i z pohledu daňové politiky. Autor v této souvislosti poukazuje na obrovský počet smluv, které často vycházejí z různých vzorů či jejich verzí, což vede k problémům s výkladem. Mnohostranná úmluva (MLI) a projednávaný dvoupilířový přístup situaci ještě více komplikují. Následně se autor zamýšlí nad tím, zda by bylo možné vytvořit jedinou vzorovou smlouvu vhodnou pro všechny. - Poznámky. -- Viz i příspěvek na s. 594-599, ve kterém H. Loukota obhájí funkčnost obou vzorových smluv.

Jinyan Li

China's rising (and the United States' declining) influence in global tax governance? : some observations

Rostoucí vliv Číny (a klesající vliv Spojených států) na mezinárodní řízení daní? : několik postřehů

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 725-739

Zhodnocení vlivu Číny a Spojených států na mezinárodní daňový systém, zejména v souvislosti se vzestupem Číny jako mocnosti. Popsány jsou historické okolnosti a období, ve kterých hrály Spojené státy i Čína v mezinárodním daňovém systému různou úlohu: v letech 1920-1979 působily Spojené státy jako „tvůrce norem“, v letech 1980-2007 pak Čína normy přijímala a Spojené státy prosazovaly daňové reformy, na což byly nuceny reagovat i další státy OECD vznikem různých směrnic a pokynů. Od r. 2008 se Čína podle autorky snaží sama podílet na vzniku norem a její vliv roste. - Poznámky.

Bob Michel

International Association of Tax Judges webinar : tax procedures and landmark international case law in India

Webinář Mezinárodní asociace daňových soudců : daňové procedury a významná mezinárodní judikatura v Indii

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 1, p. 14-19

Tématem třetího webináře Mezinárodní asociace daňových soudců, který se konal v dubnu 2021, bylo rozhodování v daňových soudních sporech v Indii. Webinář se soustředil na tři hlavní otázky: procedury pro řešení daňových sporů v Indii; způsoby, jakým se indiští soudci vyrovnávají se zátěží v podobě vysokého počtu soudních sporů; specifika daňových sporů s mezinárodním přesahem v Indii a nejvýznamnější případy. - Poznámky.

Robert J. Danon and Sebastian Wuschka

International investment agreements and the international tax system : the potential of complementarity and harmonious interpretation

Mezinárodní investiční dohody a mezinárodní daňový systém : potenciál komplementarity a harmonické interpretace

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 687-703

Autoři v příspěvku rozebírají vztah mezi mezinárodními investičními dohodami a mezinárodními daňovými pravidly. Posuzují postavení plátce daně podle daňových smluv a pozici investora podle investičních dohod, následně se zabývají investičními spory souvisejícími s daňovými záležitostmi a vztahem mezi „standardem rovného a spravedlivého zacházení“ (fair and equity standard) a mezinárodními daňovými standardy. Obecně se autoři vyslovují pro harmonizaci mezinárodních investičních a daňových systémů. - Poznámky.

Yoshihiro Masui

Japan's corporate income tax : 1995-2021

Japonská daň z příjmů právnických osob : 1995-2021

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 715-724

Zhodnocení japonských zkušeností s daní z příjmů právnických osob v letech 1995-2021 - vývoje sazeb v reakci na daňovou konkurenci, reformy i daňových subjektů (poplatníků). K reformám docházelo především v reakci na vysoké ztráty japonských podniků na přelomu tisíciletí a následné reorganizace firem. Měnily se také podmínky pro zdanění skupin podniků. - Poznámky.

Philip Baker

Multilateral tax treaties

Mnohostranné daňové smlouvy

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 600-606

O mnohostranných daňových smlouvách (dohodách) a zejména o jejich přednostech a nevýhodách. Autor nejprve krátce představuje existující mnohostranné smlouvy („MTTs“) - člení je do dvou skupin (na ty, jejichž předmětem je mezinárodní daňové právo, jako např. otázka dvojího zdanění, a na smlouvy zabývající se pouze administrativní spoluprací mezi úřady) a vyjmenovává mnohostranné smlouvy, které jsou stále v platnosti. Následně je popsána tzv. Mnohostranná úmluva proti BEPS (MLI). Mezi výhodami MTTs autor uvádí mj. omezenější prostor pro daňovou konkurenci, lepší řešení mezinárodních daňových problémů, usnadnění pro menší země (odpadá nutnost uzavírání bilaterálních smluv s různými státy) či usnadnění aktualizace. Z nevýhod je naopak zmíněno např. obtížné nalézání shody při uzavírání MTTs či nabídka více alternativních řešení ve znění smluv, což zvyšuje jejich složitost. V závěru jsou nastíněny možné směry vývoje MTTs do budoucna. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Nad judikaturou správních soudů při zahajování odvolacího řízení

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 1, s. 48-56

Odvolání je základním a nejdůležitějším opravným prostředkem pro možnost nápravy rozhodnutí správce daně. Pro jeho podání platí striktní pravidla, jejichž nedodržení může způsobit nemožnost rozhodnutí finančního orgánu zvrátit. V článku jsou představeny komentované judikáty týkající se

sporů v této oblasti. Jednotlivé rozsudky se věnují opožděně podanému odvolání a zastavení řízení; odvolání proti dodatečnému platebnímu výměru na DPH zaslanému na správu sociálního zabezpečení; termínu pro odstranění vad podaného odvolání; sporu o rozsah odvolání při více odvoláních podávaných najednou; nesprávnému poučení o možnosti podat odvolání tam, kde není odvolání možné; přípustnosti podání odvolání proti výzvám podaným současně s odvoláním proti dodatečnému platebnímu výměru; možnosti podat odvolání proti rozhodnutí o žádosti o zastavení daňové exekuce.

Zdeněk Burda

Nad rozsudky týkajícími se daně z příjmů ze závislé činnosti

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 2, s. 48-56

Přehled komentovaných rozsudků Nejvyššího správního soudu ČR v oblasti sporů o správné zdaňování příjmů ze závislé činnosti mezi správci daně a daňovými subjekty. Jednotlivé judikáty od r. 2018 do r. 2021 se věnují základně pro výpočet pokuty za opožděné podání vyúčtování daně; doměření neoprávněně uplatněného daňového zvýhodnění na dítě; uplatnění záloh z nevyplacených příjmů; mandátní smlouvě, výkonu funkce předsedy představenstva a příjmům ze závislé činnosti; cestovním náhradám v souvislosti s přijetím do zaměstnání; možnosti legitimního očekávání postupu finanční správy ze strany daňového poplatníka v důsledku zveřejněného článku mluvčí GFŘ s chybným výkladem zákona.

Richard S. Collier and Ian F. Dykes

On the apparent widespread misapplication of the OECD Transfer Pricing Guidelines : risk and post-BEPS problems for the arm's length principle

Ke zjevně široce rozšířené chybné aplikaci Pokynů OECD pro převodní ceny : rizika a problémy u tzv. principu tržního odstupu v éře po vzniku BEPS

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 1, p. 20-43

Autoři v článku, který volně navazuje na příspěvek z č. 12/2020, znovu upozorňují na rozcházející se interpretaci pokynů OECD k převodním cenám (OECD Transfer Pricing Guidelines). Pokyny podle jejich názoru čím dál více spoléhají na rozhodování na nižších úrovních (functional decision-making); dalším kořenem problému je pak tzv. "koncept tvorby hodnoty" (value creation concept), se kterým stále častěji pracují úřady při interpretaci pravidel pro přisuzování zisků. - Poznámky.

Ivan Macháček

Paušální daň za uplynulý rok 2021 a v roce 2022

Účetnictví v praxi, Sv. 26, (2022) č. 1, s. 15-19

Autor shrnuje problematiku vstupu poplatníka do paušálního režimu dle zákona o daních z příjmů, podmínky, za kterých je daň poplatníka rovna paušální dani, i platbu a výši paušální zálohy (výše pro r. 2022 vychází z nařízení vlády č. 356/2021 Sb.). Dále přibližuje dobrovolné vystoupení z paušálního režimu a oznámení o ukončení paušálního režimu. Na příkladech pak rozebírá různé situace týkající se rozhodování podnikatelů v paušálním režimu dobrovolně vystoupit z paušálního režimu, nebo naopak rozhodování podnikatelů přejít od 1.1.2022 do tohoto režimu. -- Více k paušální dani viz Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 3/2022, s. 20-25. -- K rozdílu mezi paušálním režimem a paušální daní viz Daně a právo v praxi č. 2/2022, s. 20-25.

Radim Hanák

Pojetí místní příslušnosti při správě daní se zaměřením na institut dožádání a vybrané působnosti

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 2, s. 39-47

Článek se věnuje problematice místní příslušnosti správce daně při správě daní, možnosti modifikace místní příslušnosti a jejich souladu s ústavní zásadou čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, dle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci. Autor upozorňuje, že správce daně, zejména Finanční správa ČR jako správce DPH a daně z příjmů, čelí na úseku místní příslušnosti velmi specifickým podmínkám, které se u jiných oblastí výkonu veřejné správy ani na úseku soudnictví nevyskytují. Rozebírá spory o místní příslušnost, delegaci místní příslušnosti, procesní postup při změně místní příslušnosti a změnu v průběhu daňového řízení nebo postupu při správě daní. Následně charakterizuje institut dožádání správce daně a institut vybrané působnosti, které spolu věcně souvisejí, sledují obdobný cíl, ale přesto jsou dle autorova názoru ve vzájemném rozporu. - Poznámky.

Luís Eduardo Schoueri

Some considerations on the limitation of substance-based carve-out in the income inclusion rule of Pillar Two

Několik úvah o omezeních tzv. výjimky pro podstatné činnosti v pravidle o zahrnutí příjmů (IIR) ve druhém pilíři

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 543-548

Autor se v příspěvku zabývá tzv. pravidlem pro zahrnutí příjmů (Income Inclusion Rule, IIR) ukořeněným ve 2. pilíři projektu „BEPS 2“, a konkrétně pak tzv. „substantivní výjimkou“ či „výjimkou pro podstatné činnosti“ (substance-based carve-out). Pravidlo IIR je obdobou amerického pravidla „GILTI“ a má funkci „minimální daně“. Cílem je omezit nežádoucí přesouvání zisků do regionů s nízkými daňovými sazbami. Autor v příspěvku posuzuje rozsah výjimky pro podstatné činnosti z pravidla IIR (výjimka se nyní vztahuje pouze na méně ziskové činnosti) a hodnotí možnou nekompatibilitu IIR s článkem 7(1) vzorové smlouvy OECD. - Poznámky.

John Prebble

Tax competition's terminological and factitious lure

Kouzlo daňové konkurence z terminologického a faktického pohledu

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 571-578

Autor se v příspěvku zabývá pojmem „konkurence“ - zkoumá společné prvky tohoto pojmu v ekonomii i daňové oblasti a dále shrnuje postoj OECD k daňové konkurenci dříve a v současnosti (prospěšnost vs. škodlivost daňové konkurence). Příspěvek je pojat jako esej, ve které autor odkazuje na slavné ekonomy jako A. Smithe či P. Samuelsona a jejich teorie a myšlenky k tématu. - Poznámky.

Joanna Wheeler

Tax treaties: what are we going to do with them?

Daňové smlouvy: jak s nimi naložíme?

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 579-587

Pohled na bilaterální daňové smlouvy a jejich síť v průběhu času a na nové výzvy. Popsán je význam vzorových smluv OECD a OSN (OECD Model, UN Model) a trendy ovlivňující modely samotné (vzrůstající složitost národních legislativ; rostoucí význam a ekonomická síla zemí, které se nepodílely na původním konsenzu; divergence obou modelů). Autorka dále zmiňuje pochybnosti o smlouvách (mj. obavy z jejich nevýhodnosti pro rozvojové země, otázka jejich nezbytnosti či obtíže s aktualizací) a hovoří o možných reformách do budoucna, mj. i v souvislosti s projektem OECD/G20 proti BEPS. Na jedné straně jsou bilaterální smlouvy stále nezbytné, na straně druhé však tradiční síť smluv vytváří nové problémy, na které bilaterální řešení nestačí. - Poznámky.

Michael Lang

Taxation and state aid : recent case law on progressive turnover taxes

Zdanění a státní podpora : aktuální judikatura k progresivní obrátové dani

European taxation, Vol. 61, (2021) No. 12, p. 516-524

Příspěvek se věnuje judikatuře Soudního dvora EU ve věci pravidel státní podpory a jejímu vývoji za posledních 60 let. Autor nejprve představuje rozhodnutí ve věci De Gezamenlijke Steenkolenmijnen (30/59), které vyjasnilo, že pravidla státní podpory mají také dopad na daňové právo. Dále se podrobněji věnuje dvěma rozsudkům SDEU z 16. března 2021 ve věci Komise v. Polsko (C-562/19 P) a Komise v. Maďarsko (C-596/19 P). Polská daň z maloobchodního prodeje a maďarská daň z obrátu z reklamy dle nich nejsou v rozporu s unijním právem státních podpor, které nebrání, aby podniky podléhaly progresivnímu zdanění obrátu. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky zvláštního čísla k 60. výročí založení čas. European taxation.

Michael Stöber

Taxation of investment vehicles and the free movement of capital

Zdanění nástrojů kolektivního investování a volný pohyb kapitálu

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 1, p. 3-11

Kritický rozbor stanoviska generální advokátky SDEU J. Kokott k případu C-545/19 (AllianzGI-Fonds AEVN) z května 2021, který se týká ustanovení portugalského daňového práva o nerovném

zacházení s nerezidentskými a rezidentskými nástroji kolektivního investování s ohledem na příjem z dividend z domácích zdrojů. Generální advokátka v něm předpokládá, že portugalská ustanovení zákona o dani z příjmů právnických osob v tomto bodě neodporují evropskému právu na volný pohyb kapitálu. Autor nepokládá toto stanovisko za přesvědčivé a uvádí, že rozhodnutí SDEU vztahující se ke zkoumanému ustanovení portugalského daňového práva judikovala porušení zákazu omezení volného pohybu kapitálu, jestliže jsou nerezidentské fondy kolektivního investování vyloučeny z osvobození od daně u dividend z domácích zdrojů. - Poznámky.

Johann Hattingh

The 75th anniversary of the Bulletin for International Taxation : "75 years of international taxation: looking back and looking ahead"

75. výročí časopisu Bulletin for International Taxation : "75 let mezinárodního zdanění: zpětné ohlédnutí a pohled do budoucnosti"

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 514-519

Časopis „Bulletin for International Taxation“ slaví 75. výročí od svého vzniku. K této příležitosti vzniklo speciální číslo složené z kratších příspěvků (esejí a úvah) namísto obvyklých delších analytických a popisných článků. V tomto článku autor představuje obsah a zaměření jednotlivých článků v čísle. Ty byly rozděleny do několika rubrik: „75 let mezinárodního zdanění: zpětné ohlédnutí a pohled do budoucna“; „Mezinárodní daňový režim v dnešní době“; „Monitor daňových smluv“ a „Komparativní a regionální daně“. - Poznámky.

Parthasarathi Shome

The absence of a stable core in the international taxation regime

Chybějící stabilní podstata v mezinárodním daňovém systému

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 562-570

Autor poukazuje na současné problémy mezinárodního zdanění (stálá provozovna vs. residence; boj s daňovými ráji; zdanění digitální ekonomiky; existence retrospektivních daní v některých jurisdikcích) a diskutuje nad možností vytvoření nové mezinárodní daňové architektury v čele s nadnárodní daňovou institucí (global tax authority, GTA). - Poznámky.

Na Li

The Belt and Road Initiative Tax Administration Cooperation Mechanism (BRITACOM): where is it heading?

Mechanismus spolupráce daňových správ v rámci iniciativy Nová hedvábná stezka (BRITACOM) : kam směřuje?

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 740-748

Popis cílů, právního základu, struktury a akčního plánu mechanismu BRITACOM (Belt and Road Initiative Tax Administration Cooperation Mechanism), což je mechanismus daňové spolupráce v rámci čínské iniciativy Nová hedvábná stezka (One Belt, One Road). V říjnu 2020 bylo členem BRITACOM 36 zemí (včetně např. Slovenska) a 30 dalších zemí a sdružení patřilo mezi pozorovatele. V příspěvku jsou mj. zhodnoceny i výsledky BRITACOM v letech 2019-2021 v návaznosti na končící dvouletý akční plán. - Poznámky.

Stephen E. Shay

The deceptive allure of taxing „residual profits“

Ošidné kouzlo danění „reziduálních zisků“

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 527-532

První pilíř projektu OECD/20 proti BEPS pracuje při rozhodování o alokaci zisku a právu zdanění s tzv. „reziduálním ziskem“. Autor se v článku zamýšlí nad tím, zda jde o smysluplný nápad a zda by nebylo lepší místo reziduálního zisku (zisku nad určitou hranicí) používat ke stejnému účelu podíl celkového zisku. Koncept reziduálního zisku není podle něj v praxi příliš ověřený. - Poznámky.

Stuart Adam, Helen Miller

The economic arguments for and against a wealth tax

Ekonomické důvody pro a proti daně z majetku

Fiscal studies, Vol. 42, (2021) No. 3-4, p. 457-483

Autoři vycházejí z názorového nesouladu ekonomů, zda by měla být určitá forma každoročního zdanění osobního majetku součástí dobře nastaveného daňového systému. V příspěvku zvažují, kdy je daň z majetku teoreticky dobrý nápad. Neuvažují pouze o vhodnosti zdanění majetku velmi bohatých osob, ale v principu každého majetku i osoby. Rozebírají rozdíly mezi příjmy z majetku a příjmy z kapitálu, otázky designu daně i potřebnost a důvody zdanění jednotlivých typů majetku (nadměrné výnosy, dary, pozůstalosti). Dále analyzují jednotlivé argumenty zdůvodňující vhodnost zdanění majetku. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky speciálního čísla věnovaného britské dani z majetku.

Jan J.P. de Goede

The future of the taxation of software payments : reflections on the proposal to amend article 12 of the UN Model as discussed by the UN Tax Committee in April 2021

Budoucnost zdanění plateb za software : reflexe návrhu na úpravu článku 12 vzorové smlouvy OSN, který byl diskutován Daňovým výborem OSN v dubnu 2021

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 632-641

Na 22. zasedání Daňového výboru OSN v dubnu 2021 byla projednávána úprava článku 12 vzorové daňové smlouvy OSN. Diskutovaný návrh se týkal rozšíření okruhu plateb za software, na které by se článek vztahoval. Návrh zatím nebyl přijat. Autor v článku popisuje zdanění plateb za software podle článku 12 vzorové smlouvy OECD, související judikaturu i samotné změny projednávané daňovým výborem OSN. - Poznámky.

Reuven Avi-Yonah

The international tax regime at 100 : reflections on the OECD's BEPS project

Sto let mezinárodního daňového systému : reflexe projektu OECD/G20 proti BEPS

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 522-526

Autor se v příspěvku zabývá vznikem a pozadím projektu OECD „BEPS 2.0“, konkrétně uvádí argumenty, proč je tento projekt sestávající ze dvou pilířů spíše „evoluční“ než „revoluční“. Tzv. „částka A“ (Amount A), se kterou pracuje první pilíř, je podle autora obdobou amerického „faktoru tržeb“ (sales factor) u daně z příjmů. I ve druhém z pilířů lze najít principy téměř sto let staré – konkrétně se jedná o „single tax principle“ (princip jednoho zdanění), který se poprvé vyskytl ve vzorové smlouvě již v roce 1927. - Poznámky.

Brian J. Arnold

The interpretation of tax treaties : looking to the future

Výklad daňových smluv : pohled do budoucna

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 665-672

Autor se věnuje interpretaci daňových smluv ze strany národních soudů. Popisuje, čím se soudy mohou řídit (Vídeňskou úmluvou o smluvním právu, komentáři ke vzorovým smlouvám i dalšími pomůckami, jako např. rozhodnutím soudů v jiných zemích) a konstatuje, že se soudy při výkladu často dopouštějí závažných pochybení. Jako řešení tohoto problému autor navrhuje aplikaci „procedure vzájemné dohody“ (mutual agreement procedure) dle článku 25(3) vzorových smluv OECD a OSN, popř. mechanismus, na základě kterého by se soudy mohly obracet na nezávislé experty v této oblasti. V příloze autor dokládá případy, ve kterých nastalo ze strany soudů pochybení v interpretaci smluv. - Poznámky. -- K interpretaci daňových smluv viz i příspěvek G. Maista na s. 673-686: „Interpretation of tax treaties and the decisions of foreign tax courts as a „subsequent practice“ under articles 31 and 32 of the Vienna Convention on the Law of Treaties (1969)“.

Pitambar Das and Amedeo Rizzi

The OECD global minimum tax proposal under Pillar Two : will it achieve the desired policy objective?

Návrh OECD na zavedení globální minimální daně podle tzv. druhého pilíře : povede toto opatření k zamýšleným cílům?

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 1, p. 44-52

Autoři v příspěvku analyzují tzv. globální minimální daň navrhovanou v rámci druhého pilíře BEPS 2.0 s úmyslem zjistit, zda návrh povede k zamýšleným cílům, tj. k potlačení daňové konkurence. Nejprve popisují obsah druhého pilíře (ten zahrnuje dvě hlavní opatření: tzv. pravidlo pro zahrnutí příjmu - income inclusion rule a tzv. pravidlo pro nedostatečně zdaněné platby - under-taxed payment rule) a dále upozorňují na různá specifika, kterým bude nutné věnovat pozornost a která mohou ovlivnit fungování návrhu (jde např. o existenci rozdílných účetních standardů, což může mít vliv na měření účetního zisku; o interakci „GloBE“ s daňovými smlouvami i o to, že se opatření má vztahovat jen na velké podniky, což může vést k nové formě vyhýbání se daňovým povinnostem prostřednictvím účelového štěpení firem). - Poznámky.

Carmel Peters

Twenty years of change to the treatment of services in the OECD model and the UN model

Dvacet let od změn přístupu ke službám ve vzorových smlouvách OECD a OSN

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 625-631

Autorka v příspěvku srovnává vývoj postoje ke službám ve vzorových daňových smlouvách OECD a OSN. Konkrétně se zaměřila na tyto oblasti: nezávislé osobní služby (independent personal services); přisuzování zisku stále provozovně; poplatky za technické služby; změny, ke kterým došlo díky iniciativě proti BEPS; digitální služby; očekávané změny vyplývající z dvoupilířového přístupu proti BEPS. - Poznámky.

Andreas Riedl, Andrea Groß, Lisa Ziegler, Mario Tridico Massó

Voraussetzungen für die Akzeptanz der künstlichen Intelligenz im Steuerbereich :

Praxisanforderungen anhand von Benchmarkstudien im Verrechnungspreisbereich

Předpoklady pro přijetí umělé inteligence v daňové oblasti : praktické požadavky na základě srovnávacích studií v oblasti převodních cen

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 3, S. 86-90

Nové technologie, jako je umělá inteligence, se stále více dostávají do popředí zájmu a přinášejí revoluci do různých oblastí použití, například do daňové oblasti. Tento vývoj lze přirozeně promítnout i do oblasti převodních cen. Zatímco aplikační potenciál a převratné schopnosti jsou téměř nesporné a na daňový trh nyní vstupuje stále více řešení založených na umělé inteligenci, v současné době stále chybí diskuse o tom, jak dosáhnout přijetí nových technologií, zejména ze strany daňových orgánů. V příspěvku autoři nastiňují použití umělé inteligence v daňové oblasti a na základě srovnávacích studií v oblasti převodních cen rozpracovávají nezbytné praktické požadavky. - Poznámky.

Thomas Wachter

Weitere Reformvorgaben für das deutsche Erbschaftsteuerrecht : die Themenkomplexe:

Europa- und Verfassungsrecht, das neue Personengesellschaftsrecht, die Bewältigung der

Corona-Pandemie und die Besteuerung von Krypto-Vermögenswerten

Další požadavky na reformu německého zákona o dědické dani : tematické celky: evropské a ústavní právo, nový zákon o osobních společnostech, řešení pandemie koronaviru a zdanění kryptoaktiv

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 7, S. 350-355

Německá koaliční smlouva pro 20. volební období nepředpokládá žádné změny zákona o dědické dani. Bez ohledu na to však bude muset zákonodárce v blízké budoucnosti vyjasnit celou řadu otázek v souvislosti s dědickým právem. Patří mezi ně nejen požadavky evropského a ústavního práva, ale především dopady nového zákona o osobních společnostech, zvládnutí pandemie koronaviru a zdanění kryptoaktiv. - Poznámky.

John F. Avery Jones

What can we learn from the history of article 21 of the OECD Model?

Co nás může naučit historie článku 21 vzorové smlouvy OECD?

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 642-648

Příspěvek se věnuje historickým okolnostem vzniku článku 21 vzorové smlouvy OECD a zejména článku 21(2), který je součástí vzorové smlouvy od r. 1977. Článek 21 se týká ostatních příjmů („Other Income“), odstavec 2 pak specifikuje, na jaké příjmy a za jakých podmínek se (ne)vztahují ustanovení 1. odstavce. Autor vidí problém v nedostatečném odůvodnění daného ustanovení v době, kdy vzniklo; navíc v průběhu času došlo ke změně znění článku 6, na který článek 21(2) odkazuje. Následně autor také reaguje na příspěvek A. Rusta z r. 2008, který rozebíral (ne)potřebnost daného článku. - Poznámky. -- Viz i příspěvek na stejné téma na s. 649-655.

Michael Lang

What is a „tax paid in that other state“ under article 23 of the OECD Model?

Co znamená „daň zaplacená v jiném státě“ dle článku 23 vzorové smlouvy OECD?

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 656-664

Autor v příspěvku analyzuje praktické důsledky termínu „daň zaplacená v jiném státě“ (tax paid in that other state), který je obsažen v článku 23 vzorové smlouvy OECD. Konkrétně se zabývá tím, kdo má v případě tzv. metody zápočtu (credit metod), která je předmětem článku 23 B, na starosti posouzení, zda daň vybraná ve státě zdroje příjmů (source state) koresponduje s legislativou daného státu - řeší, zda je toto úkolem daňové správy státu zdroje příjmů či daňové správy státu rezidence. Komentována jsou i související stanoviska odborníků a judikatura k tomuto tématu. - Poznámky.

Karel Brychta

Zamezení dvojího nezdanění ve spojitosti s aplikací metody vynětí. 1. část

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 30, (2022) č. 1-2, s. 3-9

Příspěvek se zabývá otázkou legitimacy dvojího nezdanění ve spojení s aplikací metody vynětí u zahraničních příjmů daňového rezidenta ČR. Použití metody vynětí umožňuje vynětí příjmů ze zdrojů v zahraničí ze zdanění v ČR, tzn. příjmy ze zdrojů v zahraničí jsou v daňovém přiznání uvedeny, nejsou však fakticky podrobeny české dani. V té souvislosti představuje autor klíčový rozsudek NSS ze dne 9.8.2018, sp. zn. 1 Afs 292/2017, který se mimo jiné věnoval aplikaci smlouvy o zamezení dvojího zdanění mezi ČR a Velkou Británií. NSS stanovil, že aplikace metody vynětí s výhradou progresu není podmíněna tím, zda stát, kterému smlouva o zamezení dvojího zdanění (SZDZ) právo zdanit přiznává, své právo vykoná. Podmínění uplatnění metody vynětí prokázáním zdanění ve druhém státě je možné jen tehdy, pokud je takové ustanovení v SZDZ výslovně uvedeno. - Poznámky.

Karel Brychta

Zamezení dvojího nezdanění ve spojitosti s aplikací metody vynětí. Dokončení

Daňová a hospodářská kartotéka, Sv. 30, (2022) č. 3, s. 7-13

Pokračování příspěvku, který se zabývá otázkou legitimacy dvojího nezdanění ve spojení s aplikací metody vynětí u zahraničních příjmů daňového rezidenta ČR. Autor hodnotí aplikaci metody vynětí v souvislosti s Mnohostrannou úmluvou o implementaci opatření k boji proti snižování daňového základu a přesouvání zisků ve vztahu k daňovým smlouvám, dále se věnuje možnosti užití § 38f odst. 4 zákona o daních z příjmů ve vztahu k metodě vynětí. Problematiku dokresluje praktickým příkladem zdanění příjmů osoby zaměstnané v průběhu roku v několika zemích. Autor uvádí, že při uzavírání nových smluv o zamezení dvojího zdanění inklinuje ČR k metodě prostého zápočtu, která je považována díky své konstrukci za spravedlivější. Nicméně metoda vynětí je stále zakotvena v řadě smluv, v nichž je ČR smluvní stranou. - Poznámky.

Leoš Vítek, Markéta Arltová, Květa Kubátová

Zdanění ve vyspělých zemích : reakce na vnější šoky 2008–2009 a 2020 [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 16 (2021), č. 4, s. 31-54

Autoři v příspěvku analyzují dopady finanční krize v letech 2008-2009 a propuknutí pandemie nemoci covid-19 v r. 2020 na objem a strukturu daňových příjmů v zemích OECD. Kladou si tři výzkumné otázky: zda se liší reakce daňových systémů na oba šoky; zda existují rozdíly mezi vyspělými a

rozvojovými zeměmi a zda lze identifikovat skupiny vyspělých zemí s podobnou reakcí. U obou krizí došlo v reakci na šok k poklesu celkového daňového zatížení (daňové kvóty); u vyspělých zemí pak klesl podíl důchodových daní. Pokles daňového zatížení byl silnější v r. 2009 a u rozvojových zemí. Jednoznačné shluky zemí se stejnou reakcí nelze identifikovat. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/Cesky_financi_a_ucetni_casopis_6_2021_str_31-54.pdf

Thomas Wachter

Zukunft des deutschen Erbschaftsteuerrechts : der Koalitionsvertrag 2021-2025

Budoucnost německého dědického práva : koaliční smlouva na období 2021-2025

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 6, S. 284-294

Vedoucí představitelé SPD, Spojenectví 90/Zelení a FDP podepsali dne 8.12.2021 v Berlíně koaliční smlouvu na období 2021-2025 "Mehr Fortschritt wagen" (Odvahe k většímu pokroku). 177stránková dohoda se nezmiňuje o dědické dani. Je to dobré znamení? Pokud jde o dědickou daň, v příštích čtyřech letech se zřejmě nic nezmění. To však není zcela jisté. Ani poslední koaliční dohoda (tehdy mezi CDU/CSU a SPD) nepočítala se změnami zákona o dědické dani. Ve skutečnosti však byl tento zákon desetkrát novelizován. Článek představuje novou koaliční smlouvu z různých aspektů a nastiňuje možné důsledky pro dědickou daň. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 29, (2022) č. 1

Daňové novinky a aktuality u daně z příjmů fyzických osob (s. 7-11); Nová možnost zveřejnění účetní závěrky prostřednictvím podání u správce daně z příjmů (s. 12-17); Důležité judikáty k daním z příjmů (s. 18-23); Novinky v DPH od roku 2022 (s. 24-27); Zdravotní pojištění v roce 2022 (s. 28-31); I v oblasti daňového poradenství je tlak na profesní etiku: rozhovor s Petrou Procházkovou, prezidentkou Komory daňových poradců ČR (s. 32-34).

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 27, (2022) č. 2

Odchod společníka s. r. o. - převodem podílu a uvolněním podílu (s. 2-9); Sponzoring, propagace a dary z účetního a daňového hlediska aneb vše není tak, jak se tváří (s. 10-19); Rozdíl mezi pojmy paušální režim a paušální daň (s. 20-25); Přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období roku 2021 (s. 26-34); Platby zdravotní pojišťovně v roce 2022 (s. 35-38); Pojetí místní příslušnosti při správě daní se zaměřením na institut dožadování a vybrané působnosti (s. 39-47); Nad rozsudky týkajícími se daně z příjmů ze závislé činnosti (s. 48-56).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 30, (2022) č. 1-2

Zamezení dvojího nezdanění ve spojitosti s aplikací metody vynětí - 1. část (s. 3-9); Vracení DPH po vystoupení Velké Británie z EU (s. 10-15); Spotřební daň u vína vyžene vinaře z vinic - 1. část (s. 16-20); Dohadné položky v podmínkách účetní závěrky roku 2021 (s. 21-30); Sestavení rozvahy - 1. část (s. 31-35); Zdravotní pojištění po 1.1.2022 (s. 36-40); Přehled nejdůležitějších údajů a změn od 1.1.2022 pro daňové poradce, ekonomy a mzdové účetní (s. 41-67); Zdanění úroků z půjčky - dotazy čtenářů (s. 68).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 30, (2022) č. 3

Daňové novinky roku 2022 (s. 3-6); Zamezení dvojího nezdanění ve spojitosti s aplikací metody vynětí - dokončení (s. 7-13); Osvobození od DH při dovozu zboží od 1.10.2021 (s. 14-20); Spotřební daň u vína vyžene vinaře z vinic - dokončení (s. 21-28); Paušální ručení odběratele za DPH kvůli platbě na nezveřejněný účet neplatí - prověřeno soudem (s. 29-38); Sestavení výkazu zisku a ztráty - 2. část (s. 39-42); Poradenský servis - dotazy čtenářů: nesoulad mezi hlavní knihou a daňovou kanceláří u DPH na vstupu, účtování storna smluvní pokuty (s. 43-44).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2022, č. 4-5**

Na co by neměl zapomenout poplatník při přípravě daňového přiznání FO za rok 2021 (s. 1-5); Zdanění příjmů z prodeje nemovité věci na straně fyzických osob aneb co nového v aplikaci osvobození předmětného příjmu od 1.1.2021 (s. 6-7); Specifika přiznání k DPPO za zdaňovací období započatá v roce 2021 (s. 8-11); Daňová uznatelnost a průkaznost darů postiženým po tornádu (s. 11-12); Nákup nemovitosti v daňových souvislostech - DPH a daň z příjmů - dotazy a odpovědi (s. 13-14).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2022, č. 3**

Den povinnosti přiznat daň - 2. část (s. 1-5); Vklad obchodního závodu do s.r.o. - dotazy a odpovědi (s. 6-7); Darování majetku synovi z pohledu DPH - dotazy a odpovědi (s. 7); Sazba DPH u instalace internetu - dotazy a odpovědi (s. 7); Přerušení živnosti a DPH - dotazy a odpovědi (s. 8); Dodatečně zjištěná vyšší cena služby - dotazy a odpovědi (s. 8); DPH a fakturace do třetí země - dotazy a odpovědi (s. 8).

DPH aktuálně : novinky z legislativy a praxe pro plátce DPH**Sv. 2022, č. 4**

Den povinnosti přiznat daň - 2. část (pokrač.) - přeshraniční transakce, intrakomunitární dodávka zboží, vývoz a dovoz zboží do/z třetí země, poskytnutí služby (s. 1-5); Aktuální informace z oblasti DPH za 2. pololetí 2021 (s. 5-6); Zpětný odpočet DPH - dotazy a odpovědi (s. 7); DPH a zálohy u cestovních služeb - dotazy a odpovědi (s. 7-8); Dobropis - sleva za službu z předchozího období - dotazy a odpovědi (s. 8).

Účetnictví v praxi**Sv. 26, (2022) č. 2**

Daňové sankce v souvislosti s daňovým přiznáním k dani z příjmů za rok 2021 (s. 4-8); Oznamování změn registračních údajů správci daně (s. 9-12); DPH u cestovních služeb od 1.1.2022 (s. 13-19); Účetní a daňové typy při výplatách příjmů daňovým nerezidentům (s. 24-31); Dohody o provedení práce a zdravotní pojištění v roce 2022 (s. 32-36).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Barbara Rossi

Forecasting in the presence of instabilities : how we know whether models predict well and how to improve them**Tvorba prognóz za předpokladu nestálosti : jak poznat, zda modely predikují správně, a jak je vylepšit**

The Journal of economic literature, Vol. 59, (2021) No. 4, p. 1135-1190

Příspěvek se zabývá nestálostí v ekonomických prognózách - autorka shrnuje odbornou literaturu k tomuto tématu a klade si čtyři výzkumné otázky: co znamená nestálost a proč je důležité se jí zabývat; jak posoudit, zda model vede ke správné prognóze v podmínkách nestálosti; jak zlepšit prognózy v podmínkách nestálosti a jak měřit nejistotu předpovědi (forecast uncertainty) v nestabilním prostředí. Z konkrétních příkladů se zabývala predikcemi finanční krize v letech 2007-2008, fluktuací cen aktiv, měnového kurzu, růstu a inflace. - Poznámky.

Milan Svoboda, Pavla Říhová

Stock price prediction using Markov chains analysis with varying state space on data from the Czech republic**Predikce ceny akcií pomocí analýzy Markovových řetězců s proměnlivým stavovým prostorem na datech z České republiky**

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 24, (2021) No. 4, p. 142-155

Autoři se ve studii věnují modelovému zkoumání krátkodobé predikce cen akcií prostřednictvím stochastického modelu založeného na analýze Markovových řetězců s proměnlivým stavovým prostorem. Pomocí predikcí se snaží vytvořit úspěšný model podnikání, který překonává akciový trh, s použitím "buy and hold" finanční strategie. Efektivita modelů byla ověřena na 3 dlouhodobých likvidních akciích českého akciového trhu (akcie KB, ČEZ, O2) za období 2006-2019. Podnikatelský

model založený na studii parametrů překonal pasivní "buy and hold" strategii během celého sledovaného období. Výsledky nejsou v souladu s teorií efektivních trhů a ukazují, že ve sledovaném období nebyl český akciový trh dostatečně efektivní.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Malte Fischer

"Kommunikationspolitisches Desaster"

Komunikační katastrofa

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 5, S. 38-39

Zatímco americký Federální rezervní systém (Fed) připravuje trhy na zvýšení základních úrokových sazeb jasnou komunikační strategií, Evropská centrální banka inflační rizika bagatelizuje. Zneklidňuje tím akciové trhy i občany. A riskuje také svou důvěryhodnost.

Daniel Thomas, Laura Hughes, George Hammond

"Londongrad" bids to live without Russian cash

Snaha "Londongradu" o život bez ruských peněz

Financial Times, Vol. 2022, No. 40955 (5.3.2022), p. 6

Bližší k ruskému kapitálu a vlivu v Londýně. V průběhu posledního čtvrtstoletí se Londýn stal primárním zahraničním centrem ruských finančních transakcí a akvizic. Značné části aktiv a majetku byly zmrazeny v rámci protiruských sankcí, Johnsonova vláda však pravděpodobně nedisponuje dostatečnými prostředky pro zvládnutí širších důsledků problému, zejména řady podezření na praní špinavých peněz a ovlivňování politických struktur ze strany Ruska. Terčem kritiky je také komplexnost a efektivita britských sankcí vůči konkrétním osobám podporujícím ruský režim, ve srovnání s ostatními evropskými státy.

Robert Smith

Credit Suisse asks clients to erase data on oligarch loans

Credit Suisse žádá klienty o vymazání dat o půjčkách oligarchům

Financial Times, Vol. 2022, No. 40953 (3.3.2022), p. 7

Credit Suisse požádala hedge fondy a další investory, aby smazaly údaje související s jejich nejbohatšími klienty a jejich luxusním majetkem (jachty, soukromá letadla aj.). Banka tak chce předejít úniku informací v návaznosti na předchozí zjištění Financial Times, že cca 1/3 poskytnutých půjček souvisela s předešlými protiruskými sankcemi. Švýcarsko oznámilo, že se připojí k sankcím uvaleným EU.

Martin Arnold, Laura Noonan, Owen Walker, Stephen Morris

ECB warns Europe's banks over risks in Russia-Ukraine sanctions

ECB varuje evropské banky před riziky rusko-ukrajinských sankcí

Financial Times, Vol. 2022, No. 40923 (27.1.2022), p. 1

Evropská centrální banka vydala upozornění před zvýšenými riziky v kontextu rostoucího napětí způsobeného ruským nátlakem na Ukrajinu. ECB očekává, že případné sankce, mířené na bankovní sektor, mohou dopadnout i na evropské bankovní domy s velkým podílem ruských vkladů, zejména Raiffeisen (1,9 miliardy eur), Société Générale (2,6 miliardy eur) a UniCredit (1,4 miliardy). Primárním rizikem sankcí jsou ruské operace investičního bankovníctví, namířené na nadnárodní společnosti či oligarchy, spíše než sankce zaměřené na obchodní banky, které postihnou spíše menší a střední firmy. Dalším rizikem je možnost poklesu hodnoty rublu, snižující hodnotu ruských vkladů v evropských bankách. -- Viz také komentář na s. 17.

A. Kröner, D. Schwarz

Europäische Banken sind schon die großen Verlierer

Evropské banky patří již mezi poražené

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 40 (25.2.2022), S. 37

Plánované protiruské sankce zvyšují nepřímá rizika bank, které jsou nadprůměrně angažovány v Rusku. Článek tuto skutečnost demonstruje na příkladech Unicredit, Société Générale a Raiffeisen Bank

International, jejichž akcie zaznamenaly od začátku roku zhruba desetiprocentní propad, v případě Raiffeisen Bank International dokonce 34% pokles. Blíže se věnuje také dopadům na dceřiné společnosti ruských bank Sberbank AG a VTB Direktbank.

Christoph Herwartz, Andreas Kröner, Julian Olk, Dennis Schwarz, Helmut Steuer

Gefährliche Option : Swift-Ausschluss Russlands

Nebezpečná možnost : vyloučení Ruska ze Swiftu

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 40 (25.2.2022), S. 36-37

Bližší pohled na chystané odpojení Ruska od platebního systému Swift. Článek shrnuje dopady jak na sankcionované Rusko, tak na Evropu, zejména s ohledem na energetiku a přeshraniční podnikání. Uveden je pro srovnání případ Íránu, který byl od Swiftu odpojen kvůli jadernému programu v r. 2012. Podle agentury Fitch by odpojení od Swiftu přímo neohrozilo zdraví ruských organizací a firem, ale značně zkomplikovalo jejich provoz a nutilo je využívat alternativy, např. systém SPFS ruské centrální banky. Část odborné veřejnosti zůstává k ostrým sankcím skeptická.

M. Müller, I. Wermke, A. Dörner

Gefragte Kryptowährungen

Žádané kryptoměny

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 42 (1.3.2022), S. 30-31

Bližší pohled na roli kryptoměn v kontextu sankcí uvalených na ruský bankovní sektor. Kryptoměny, stojící mimo bankovní a platební systémy, jsou navíc víceméně nedotčeny poklesem hodnoty rublu a jsou méně regulované, současně jsou však dané transakce prosty právního zajištění, vlastního bankovním transakcím. Existuje tak možnost, že by ruské subjekty mohly jejich prostřednictvím obcházet uvalené sankce, což vede mj. Evropskou centrální banku k většímu tlaku na jejich regulaci. Ta je dlouhodobě v procesu přípravy, zejména v rámci prevence praní špinavých peněz a netransparentních transakcí. Další možností obejít sankce je využití digitálních měn centrálních bank (CBDC), v případě Ruska zejména pokus o navázání se na čínský systém. Článek také v závěrečném odstavci popisuje využití kryptoměn v krizových situacích na Ukrajině v rámci distribuce finančních prostředků, zejména těch, získaných v rámci humanitárních sbírek, a distribuci těchto prostředků ukrajinskou vládou.

Frank Wiebe

Heikle Mission : Geldpolitik

Ožehavá mise : měnová politika

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 38 (23.2.2022), S. 32-33

Evropská centrální banka čelí rostoucímu množství faktorů, rizikových pro peněžní stabilitu eurozóny. Vedle dosavadního růstu inflace a dodavatelských, výrobních a spotřebitelských cen k zátěži přispívá válka na Ukrajině. ECB plánuje ukončení nákupu pohledávek, v současnosti tempem 20 miliard eur měsíčně, podle plánu v březnu ukončí program PEPP a dojde ke zvýšení úrokových sazeb, zejména pro vklady obchodních bank (v současnosti -0,5 %). ECB stojí před rizikovými scénáři jak rostoucí inflace, tak stabilní inflace v kombinaci s utlumeným růstem.

How high will interest rates go?

Jak vysoko se dostanou úrokové sazby?

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9282, p. 9

Významné centrální banky pomalu začínají zvyšovat úrokové sazby kvůli výrazné inflaci (popř. o tom alespoň uvažují), celý svět zároveň hledí s napětím zejména na americký Fed a jeho budoucí kroky. Zdá se, že krátkodobě bude muset dojít k vyššímu růstu sazeb, než se původně předpokládalo. Podstatnější otázkou do budoucna je nicméně vývoj sazeb v dlouhém období. Ten se odvíjí od neutrální úrokové sazby, která vyvažuje vztah mezi nabídkou úspor a poptávkou po investicích. Ta v posledních desetiletích setrvale klesala, a to působením faktorů, které centrální banky nemohou příliš ovlivnit. Zatím není jisté, jak se úspory a investice budou vyvíjet po pandemii. Očekávají se vyšší investice, ale zároveň pravděpodobně neklesne ochota spořit. The Economist celkově předpokládá v dlouhém období pouze mírný nárůst úrokových sazeb. -- Tématu se týkají i články o vývoji investic a úspor na s. 16-18 ("Too much of a good thing: global savings) a na s. 61-62 ("The urge to splurge: capital spending").

Sabine Gusbeth

Chinas Zahlungssystem könnte an Bedeutung gewinnen : Cips

Čínský platební systém může získat na významu : Cips

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 42 (1.3.2022), S. 31

Možnost vyloučení Ruska z platebního systému Swift může urychlit internacionalizaci čínského projektu digitálního renminbi. Čínský systém Cips (Chinas Cross-Border Interbank Payment System, Čínský přeshraniční mezibankovní platební systém), vyvíjený od r. 2012, funguje paralelně se systémem Swift a do konce r. 2021 evidoval 75 přímých účastníků (mj. čínskou dceřinou pobočku Deutsche Bank). Širšímu prosazení systému bránila především skutečnost, že renminbi není volně směnitelnou měnou. Ačkoli Čína formálně odsoudila západní sankce proti Rusku, omezily dvě největší čínské banky (Bank of China a ICBC) financování nákupu ruských ropných produktů. Čína, jako největší obchodní partner Ruska, převedla surovinové transakce na eura, aby snížila závislost na dolaru; i přesto však v r. 2020 proběhlo 17,5 % transakcí mezi Čínou a Ruskem v renminbi.

Jakob Blume, Jan Mallien

Inflation zieht erneut an

Inflace se opět zvyšuje

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 43 (2.3.2022), S. 30-31

Válka na Ukrajině se negativně projeví na inflační míře nejen v Německu, ale i v celé eurozóně. V případě SRN přinejmenším překročí hranici 5,5 %, oproti očekávaným 4,9 % a postupnému návratu ke dvouprocentní hranici. Na úrovni eurozóny to znamená rychlejší příklon k přísnější peněžní politice. Dojde také k prodloužení nákupů dluhopisů Evropskou centrální bankou, ačkoli bylo v plánu na základě predikcí tyto programy v průběhu jara 2022 ukončovat. Článek se blíže věnuje dopadům rostoucích cen dopravy a energií včetně pohonných hmot, výrobních cen a inflačnímu očekávání.

Matthew Valencia

Into the mainstream : special report: private markets

Do mainstreamu : zvláštní zpráva: trh soukromého kapitálu

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9285, centr. sect. (12 p.)

Speciální příloha se věnuje současným trendům na trzích soukromého kapitálu - oblasti, která v uplynulém desetiletí prošla výrazným bohem. Jednotlivé články se zabývají mj. strategickými prioritami firem, chováním institucionálních investorů či nebankovním financováním (private credits) a regulací.

Volker Votsmeier, Sönke Iwersen

Massenhaft Geldwäschanzeigen in Cum-Ex-Fällen

Množící se zprávy o praní peněz v případech cum-ex

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 34 (17.2.2022), S. 29

Případ daňových podvodů cum-ex je rozšířen o podezření z širokého praní špinavých peněz. Podle informací Handelsblattu byly ke kolínské FIU (Financial Intelligence Unit) podány řádově stovky podnětů od německých bank. Vlna podnětů je převážně způsobena rozhodnutím Spolkového ústavního soudu v případě cum-ex z července 2021, kdy byly cum-ex obchody uznány za nelegální, zisky z nich se tak staly špinavými penězi a transakce začaly podléhat ohlašovací povinnosti.

A. Ballin, A. Cünnen, A. Neuhaus

Panik am Anleihemarkt, Rubel bricht ein

Panika na trhu s dluhopisy, rubl se hroutí

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 42 (1.3.2022), S. 4-5

Ruská centrální banka v reakci na ekonomické sankce zvyšuje úrokovou sazbu z 9,5 % na 20 %. Domácí podniky mají prodat 80 % devizových příjmů v kurzu stanoveném centrální bankou pro stabilizaci měny. Ruská centrální banka sice disponovala rezervami přes 643 miliard eur, ty však z valné části podléhají zmrazení, takže je nemůže použít ke stabilizaci oslabujícího rublu. Moskevská burza v pondělí 28.2.2022 neotevřela, ruské společnosti zaznamenaly na západních burzách značný propad (např. Sberbank AG o 50 %, Gazprom přes 70 %).

André Ballin

Russen spüren die Sanktionen : Preissteigerungen

Rusové pocít'ují sankce : nárůst cen

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 43 (2.3.2022), S. 5

V rámci mezinárodních sankcí proti Rusku v reakci na invazi na Ukrajinu byl v Rusku ukončen provoz platebních služeb Google Pay, Apple Pay a Samsung Pay. Ukončení provozu platebních služeb přichází současně s odlivem zahraničních společností z ruského trhu, což se týká převážně spotřebního zboží. Cena elektroniky a bílého zboží vzrostla během necelého týdne o více než 80 %.

M. Brüggmann, A. Dörner, C. Herwartz, J. Hildebrand, A. Kröner, Y. Osman

Sanktionen mit Lücken

Mezery v sankcích

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 41 (28.2.2022), S. 4-5

V reakci na agresi proti Ukrajině se Rusko stalo předmětem ekonomických a finančních sankcí. Evropská komise, USA, Francie, Itálie, Velká Británie a Kanada společně jednájí o vyloučení Ruska z platebního systému Swift. Další sankce směřují přímo na ruskou centrální banku v podobě pozastavení jejích transakcí v eurech. Článek se blíže věnuje reálným možnostem těchto opatření a zmiňuje panující nepřehlednost, zejména ohledně objemu ruských státních rezerv v bankách mimo Rusko a skutečnosti, že ECB a Bundesbank nezveřejnily údaje o ruských vkladech v eurech. Další sankce jsou namířeny na ruský bankovní systém, zmíněny jsou banky odpojené ze systému Swift (Sberbank, VTB Bank, Gazprombank, Alfa Bank, Ruská zemědělská banka, Credit Bank Moskva, Bank Otkrytije, Bank Rossiya, Promsvyazbank). Sankce nezasáhly platební systémy v rámci Ruska a mezi Ruskem a Čínou, kde je použit separátní systém. Článek shrnuje postoj ECB, která se zavázala mj. udržet měnovou stabilitu a dostatek likvidity, a stručně shrnuje tři sankční balíčky. -- Viz také HB č. 42/2022, s. 7 (konec Sberbank Europe).

Studená sprcha pro hypoteční trh

Profi poradenství & finance, Sv. 10, (2022) č. 1, s. 40-41

Komentář k očekávanému vývoji českého hypotečního trhu v r. 2022. Po nejméně úspěšným obchodním roce v oblasti hypoték v historii zřejmě trh čeká citelný útlum. V článku jsou představeny tři možné scénáře vývoje úrokových sazeb hypoték pro r. 2022, které vycházejí z inflačního vývoje a s ním souvisejícím zvyšováním základních úrokových sazeb. Pesimistický scénář počítá s růstem úrokových sazeb hypoték až na 6 %. Mezi dalšími faktory ovlivňujícími situaci na hypotečním trhu jsou zmiňovány nové regulační pravomoci centrální banky (nastavení ukazatelů LTV, DTI a DSTI) doprovázené zhoršením dostupnosti úvěrů na bydlení, dynamika cen nemovitostí, zdražování stavebních materiálů i nedostatek pracovníků ve stavebnictví.

Owen Walker

Swiss lenders struggle to shake off murky past

Švýcarští věřitelé se snaží setřást kalnou minulost

Financial Times, Vol. 2022, No. 40945 (22.2.2022), p. 7

Švýcarsko se dlouhodobě snaží vylepšovat reputaci svého bankovního sektoru, zatíženého podezřením z tolerance praní špinavých peněz a neetických vkladů (zejména v případě oligarchů či diktátorů). Článek zmiňuje nedávný únik dat 30.000 uživatelů, rekapituluje švýcarské snahy o přijetí mezinárodních standardů proti praní špinavých peněz a daňovým únikům. Švýcarsko je pod rostoucím tlakem kvůli ruským hrozbám pro Ukrajinu, aby sankcionovalo vklady a majetek předních ruských představitelů.

John M. Griffin

Ten years of evidence : was fraud a force in the financial crisis?

Deset let poznatků : byl podvod faktorem, který přispěl k finanční krizi?

The Journal of economic literature, Vol. 59, (2021) No. 4, p. 1293-1321

Autor v příspěvku shrnuje obsah studií zabývajících se příčinami finanční krize, která propukla v letech 2007-2008. Z výzkumů vyplývá, že hlavní příčinou krize byl střet zájmů spolu se zkráceným vykazováním a hypotečními podvody. - Poznámky.

The chicken and the peg : inflation**Příčina nebo důsledek : inflace**

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9284, p. 8

O vysoké inflaci v eurozóně, jejích příčinách, léčbě a zejména mzdově-cenové spirále a riziku jejího spuštění. Inflace v eurozóně a USA má do jisté míry odlišné příčiny: v eurozóně rostou ceny zejména vlivem růstu cen energií, v USA jde o důsledek uvolněné fiskální politiky. Americká centrální banka by nyní měla zvýšit úrokové sazby, pokud bude otálet, bude o to těžší inflaci zkrotit a "biti" budou i zaměstnanci. Právě ti jsou obvykle (i když jak naznačuje článek, poněkud nespravedlivě) obviňováni z roztáčení spirály. Ostražitá by měla zůstat i Evropská centrální banka. -- Viz i příspěvek na s. 56-57 ("The battle of the markups: labour v capital").

James Politi, Colby Smith

US bans transactions with Russia central bank**Spojené státy zakázaly transakce s ruskou centrální bankou**

Financial Times, Vol. 2022, No. 40951 (1.3.2022), p. 3

Spojené státy přerušily bankovní spojení s ruskou centrální bankou a Ruským investičním fondem. Jedná se o dosud nejstriktnější sankci ze strany USA, oznámila ministryně financí J. Yellen. Tímto krokem tak dochází ke zmrazení ruských rezerv v amerických bankách, ačkoli existuje výjimka pro „určité transakce související s energiemi“, v rámci omezení kolaterálních negativních dopadů na ekonomiku.

Ozan Demircan

Währungsexperimente mit Nebenwirkungen : Türkei**Měnové experimenty s vedlejšími účinky : Turecko**

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 32 (15.2.2022), S. 16-17

Pokles kurzu turecké liry se podařilo stabilizovat vládním plánem, kdy byli vkladatelé motivováni vládou garantovaným směnným kurzem vést své vklady v lirách namísto eur či amerického dolaru. „Dolarizace“ sice kurz stabilizovala (od začátku roku doznal jen minimálních výkyvů a v současnosti se drží na úrovni 15,34 lir za USD), není však systémovým řešením příčin. I přes pozitivní výsledky bankovního „konstruktů“ však panuje nedůvěra ve stabilitu finanční politiky, což spolu s nízkými reálnými úrokovými sazbami a vysokou inflací stojí mj. za nízkým hodnocením Turecka společností Fitch Ratings. Ta poukazuje zejména na skutečnost, že směnný kurz liry je určen spíše úrokovou sazbou, než celkovou důvěryhodností politiky.

Martin Arnold, George Steer

War complicates ECB thinking on growth and inflation**Válka komplikuje úvahy ECB o růstu a inflaci**

Financial Times, Vol. 2022, No. 40956 (7.3.2022), p. 8

Ukrajinská krize oddálí klíčová rozhodnutí Evropské centrální banky, týkající se zpřísnování peněžní politiky po kulminaci koronavirové pandemie. Ačkoli lze výhledově očekávat zpřísnění peněžní politiky, ta zůstane uvolněná se záměrem udržet dostatek prostředků pro reakci na současnou válku na Ukrajině, za udržení inflační míry pod 2 %. Článek dále zmiňuje dopad zdražujících energií a pohonných hmot na měnovou politiku Fedu a představuje západní společnosti nejvíce zasažené protiruskými sankcemi (Raiffeisen, Société Générale, Carlsberg).

When the ride ends**Když skončí jízda**

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9283, p. 9

O současném finančním systému (v USA, ale i celosvětovém) a rizicích případného kolapsu na trzích. Ceny aktiv se stále pohybují na vysokých úrovních, což v minulosti (1929, 2001) předznamenávalo problémy a budoucí pád. Zvládl by finanční systém případný vyšší objem ztrát, ke kterému by mohlo dojít v důsledku zvyšování úrokových sazeb? Oproti minulé krizi se mnohé změnilo - posílena byla regulace a do oblastí financí vstoupily nové technologie. Hrozbou by však mohl být přesun dluhového financování (leverage) do oblastí stínového bankovníctví a investičních fondů. Zároveň se i přes decentralizaci systému objevila nová "úzká místa" mj. v podobě clearingových center, na což

poukázala i loňská kauza Gamestop. Dle The Economist se nyní objevuje rozpor mezi cíli americké centrální banky: je nutné zvýšit úrokové sazby, to ale zároveň může vyvolat nestabilitu ve finančním systému. -- Viz i související článek "What goes up: financial markets" na s. 61-63.

Peter Köhler

Wie sich Kriege auf die Börsen auswirken

Jak se války projevují na burzách

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 40 (25.2.2022), S. 45

Srovnání dopadů současné války na Ukrajině na finanční a akciové trhy a ekonomiku s předešlými konflikty nebo krizovými situacemi. Článek srovnává výkyvy indexů Dax a Dow Jones v případech karibské krize, války ve Vietnamu, útoků na Světové obchodní centrum 11.9.2001 a třetí války v Perském zálivu v r. 2003. Stručně popisuje souvislost ekonomického a finančního dopadu konfliktu s výchozí situací, tedy buď konjunkturou a uvolněnou peněžní politikou, nebo naopak různou měrou krize či recese. Pro oba případy je typický přesun aktiv investorů do bezpečnějších investic, což může výkyvy dále prohloubit.

Zákeřný protivník - inflace

Profi poradenství & finance, Sv. 10, (2022) č. 1, s. 32-34

Příspěvek vychází z aktuálního růstu míry inflace ve vyspělých ekonomikách a upozorňuje, že stále více ekonomů připouští, že se nejedná pouze o dočasný jev. Dle ČNB je předpokladem obratu ve vývoji inflace zachování důvěry podniků a domácností v dlouhodobou cenovou stabilitu a stabilitu měny. Je otázkou, zda se podaří zkrotit mzdově-inflační spirálu, která by vyvolala značné makroekonomické náklady. Příspěvek přináší úvahu nad důvody, které vedly k nárůstu inflace, nad způsoby protiinflačního boje a nad ekonomickými dopady snahy o zkrocení inflační dynamiky v ČR. -- K dopadům současné inflace na domácnosti v ČR viz s. 35.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 30, (2022) č. 2

Firmy a obce získaly od NRB v roce 2021 podporu ve výši téměř 45 miliard korun (s. 7); Evropské úřady v roce 2021 uložily pokuty za porušení GDPR ve výši přesahující 1 miliardu eur (s. 9); Banky mění své interní systémy. Hlavním důvodem je vyšší agilita a kvalita služeb (s. 10-14); Maraton zvaný Basel III pokračuje - přijetí CRR III a CRD VI (s. 20-23); Změny v platebním styku aneb co nového v regulaci (s. 24); Ještě rychlejší digitalizace. Na bankovní sektor čekají letos opravdové výzvy (s. 28-30); Co ovlivní byznys v roce 2022? Pět trendů, které stojí za pozornost (s. 32-33); Strategická koncepce finančních institucí v oblasti ESG (s. 39); EGAP: Rok 2021 přinesl mnoho změn v pravidlech oficiálně podpořeného exportního pojištění (s. 40-43); Revize Solvency II by mohla přinést mnoho změn. Chopíme se šance? (s. 44-47); Ve světě se utahují kohoutky - centrální banky a boj s inflací (s. 54-55).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Derek Brower, Justin Jacobs, Myles McCormick

Blockade of Russia oil raises fears of supply shock akin to 1979 crisis

Blokáda ruské ropy budí obavy ze zásobovacího šoku, jako v roce 1979

Financial Times, Vol. 2022, No. 40959 (10.3.2022), p. 8

Embargo na dovoz ruské ropy, uvalené USA, Velkou Británií a Kanadou, spolu se „spotřebitelskou stávkou“, kdy společnosti nechtějí podstupovat rizika spojená s nákupem ruských ropných produktů, společně vedlo k prudkému zdražení ropy a ropných produktů, kdy ceny dosáhly nejvyšší hladiny od r. 2008. Podle analytiků může dlouhodobá široká blokáda ruských ropných produktů vést k šoku, podobnému tomu v r. 1979, a způsobit tak další vážnou globální recesi. Bidenova administrativa řeší situaci vyšší aktivitou v rámci OPEC+, zejména lobbváním za zvýšení produkce a uvolňováním vlastních zásob.

Emília Zimková, Michaela Vidiečanová, Petra Cisková

Determinants of economic growth in the European Union countries

Determinanty hospodářského růstu v zemích Evropské unie

Statistika, Vol. 58, (2021) No. 4, p. 357-369

Studie přispívá k již existujícímu výzkumu vzájemného vztahu mezi rozvojem finančního systému a hospodářským růstem. Autoři vytvářejí analýzu dopadu vybraných indikátorů finančního zdraví na ekonomický růst států Evropské unie. Zaměřují se na větší soubor dat a delší časové období (2004-2017). Rozšiřují běžný hodnotící rámec pro hospodářský růst EU a kromě standardních indikátorů finančního systému, jako jsou přístup k financím, účinnost, stabilita a hloubka bankově orientovaného finančního sektoru, zahrnují také aktuální kontrolní proměnné - členství v eurozóně, vnímání korupce a konkurenceschopnost ekonomik. Výsledky ukazují pozitivní dopad na ekonomický růst v období před finanční krizí z r. 2008 a negativní dopad na ekonomický růst po této krizi. - Poznámky.

Daniel Goffart, Florian Güßgen, Max Haerder

Die Putin-Falle

Putinova past

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 4, S. 14-21

Semaforová koalice v Německu se zřídka jaderné energie a výroby elektřiny z uhlí a sama si zajišťuje dodávky plynu z Ruska. Pro Němce tak studená válka s Kremlem získává i doslovný význam: zásobníky se vyprazdňují a není zcela jasné, zda by USA mohly dodávat zkapalněný plyn, kdyby došlo k nejhrošímu.

Moritz Koch, Christoph Herwartz, Carsten Volkery, Thomas Sigmund, Michael Maisch, Andreas Kröner

Eine Frage der Dosierung : Sanktionen

Otázka dávkování : sankce

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 38 (23.2.2022), S. 4-5

Shrnutí první vlny protiruských sankcí, bezprostředně reagujících na ruskou invazi na Ukrajinu. Autoři stručně představují hospodářské sankce postihující ruský bankovní sektor, export a státní rezervy; dále ve formě zmrazení majetku čelních představitelů státu, postihů ruských bank působících v zahraničí a zrušení projektu plynovodu Nord Stream 2. Článek je součástí obsáhlého tematického přehledu, který nahlíží ukrajinskou krizi z mezinárodněpolitického, finančního, energetického, obchodního a finančního pohledu. -- Viz též další články v rámci tematického celku na s. 1, 6-11.

Bernhard Ganglmair, Alexander Kann, Ilona Tsanko

Markups for consumers

Spotřebitelské marže

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 241, (2021) No. 5-6, p. 701-734

Autoři se věnují teorii cenových marží a jejich dopadům na blahobyt spotřebitele v Německu. Navrhují, aby cenové přírázky byly váženy dle spotřebitelských vzorů chování, místo současného stavu, kdy jsou cenové přírázky počítány vážením marží všech firem. Autoři tvrdí, že na základě preference některých odvětví spotřeby mohou být spotřebitelé vystaveni přírážkám určitých podniků častěji. Zohlednění vzorců spotřeby lépe odráží vystavení spotřebitelů cenovým přírážkám. Zjištění ukazují, že když jsou spotřebitelé středem zájmu analýzy, je pro výpočet marží nejvhodnější použití váženého schématu založeného na spotřebě. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky čísla zaměřeného na vývoj tržní síly a koncentrace v Německu a Evropě.

Chris Giles

Measures will hurt but siege economy expected to pull through

Opatření budou bolet, ale obléhací ekonomika přežije

Financial Times, Vol. 2022, No. 40954 (4.3.2022), p. 4

Středně- až dlouhodobý výhled dopadu protiruských sankcí na západní i ruskou ekonomiku. Podle analýz není zcela jasné, nakolik sankce přimějí Vladimira Putina ke změně vojenských i politických cílů na Ukrajině. Autor dochází k závěru, že sankce hledají hladinu, která bude pro Rusko neudržitelná. Sankce však mají drastický dopad na ruskou vnitřní ekonomiku a značně jej mezinárodně izolují.

Situace je porovnána s obdobným případem Íránu v r. 2012, který čelil mezinárodní penalizaci kvůli jadernému programu. Pro západní hospodářství sankce znamenají zpomalení hospodářského růstu a postpandemického zotavení.

Putin's python

Putinova krajta

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9285, p. 58

Profil ruské energetické společnosti Gazprom; o směřování politiky a obchodu a o přílišné závislosti Evropské unie na ruském plynu. Vyhledky do budoucna (pozice Gazpromu v Číně) a diskuze nad účinností západních sankcí.

Emiko Terazono, Sarah White, Peter Campbell, Michael O'Dwyer, Kate Beioley, Neil Hume, Tom Wilson, Judith Evans, Sylvia Pfeifer, Richard Waters

Russian attack poses threat to supply chains

Ruský útok představuje hrozbu pro zásobovací řetězce

Financial Times, Vol. 2022, No. 40948 (25.2.2022), p. 9

Ruská invaze na Ukrajinu představuje další riziko narušení dodavatelských řetězců. Týká se to zejména oblastí energetiky a těžby (kromě ruského vývozu plynu a ropných produktů je Rusko předním exportérem hliníku, platiny a palladia), polovodičů (Rusko, ale zejména Ukrajina jsou přední producenti neonu), odborných služeb, automobilového průmyslu a potravinářské produkce (obě země jsou předními vývozci obilnin a slunečnicového oleje). U zmíněných komodit lze očekávat přinejmenším přechodné skokové zdražení. -- Více k vývoji na trhu s pšenicí viz FT ze 7.3.2022, s. 3.

Karolína Zábojníková

Růst cen zrychluje

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 1, s. 49

Dynamika spotřebitelských cen v ČR i v Evropské unii ke konci r. 2021 výrazně posílila. Článek přináší statistický pohled na meziroční růst spotřebitelských cen v listopadu 2021 v jednotlivých členských státech EU. Autorka uvádí, že posilování cenové dynamiky se v průběhu roku dotklo většiny oddílů spotřebního koše, nejmarkantnější bylo u dopravy, bydlení a energií a u některých položek silně ovlivněných protipandemickými restrikcemi. Nejvyšší meziroční nárůsty cen zaznamenaly Litva (9,3 %), Estonsko (8,6 %) a Maďarsko (7,5 %). ČR vykázala nárůst 4,8 %.

The curtain falls

Opona padá

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9283, p. 68

Příspěvek analyzuje hospodářskou a politickou situaci v zemích střední a východní Evropy od r. 1989 do současnosti - diskutován je vliv různých faktorů (rychlost privatizace, dostupnost přírodních zdrojů, členství v EU, aj.) na současný stav a hospodářský růst. Článek upozorňuje mj. na odlišnou politickou a ekonomickou situaci zemí, které se staly součástí Evropské unie, a těch, které zůstaly mimo (vyšší růst v členských zemích, autoritářtější političtí představitelé ve východoevropských nečlenských zemích). Citovány jsou i studie, které se zabývaly mj. rychlostí privatizace a dalšími odbornými otázkami, včetně studie ekonomů J. Švejnara o reformách v Polsku a Maďarsku.

John P. Weche, Achim Wambach

The fall and rise of market power in Europe

Pád a vzestup tržní síly v Evropě

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 241, (2021) No. 5-6, p. 555-575

Analýza současného vývoje průměrné tržní síly v Evropě sestavená na základě velké databázi podniků působících v členských státech EU. Studie se zaměřuje na problematiku neustále se zvyšující koncentrace ekonomické činnosti a snižující se konkurenceschopnosti napříč odvětvími. Problémem je také zvýšení nadměrných zisků firem a jejich podílu na globálním trhu. Většina dosavadních zjištění o příčinách a důsledcích rostoucí tržní síly pochází z USA, ale autoři této studie se snaží vyplnit mezery v evropském kontextu. Analýza odhaluje ostrý propad marží během finanční krize, jejich následné navýšení v období po krizi a též značnou různorodost evropských ekonomik. Výsledky

ukazují, že pro evropský trh je specifické vnitropodnikové navyšování marží, které může stejně jako v USA ovlivnit přerozdělení zdrojů a mít značný dopad na produktivitu práce a příjmy obyvatelstva. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky čísla zaměřeného na vývoj tržní síly a koncentrace na s. 577-811.

The wonks' weapons

Hospodářské sankce jako zbraň

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9284, p. 62

N. Mulder se ve své nové knize "The Economic Weapon: The Rise of Sanctions as a Tool of Modern War" zabývá dějinami hospodářských sankcí. Došel k závěru, že sankce většinou v praxi nefungují a mohou vést dokonce k nechtěným dopadům. V článku, který přibližuje obsah knihy, jsou uvedeny mj. různé známé příklady z historie (Německo či Itálie ve 30. letech 20. století), na kterých je vysvětleno, které okolnosti přispěly k neúspěchu hospodářských sankcí a jejich nezamýšleným dopadům.

Jan Švec

Význam otevřeného a svobodného internetu pro ekonomický rozvoj : případ Čínské lidové republiky

Scientia et Societas, Sv. 17, (2021) č. 4, s. 66-77

Autor se ve studii věnuje internetu jako faktoru podporujícímu ekonomický růst a upozorňuje na podmínky, za kterých mohou státy potenciál internetu plně využít. Kromě určité míry ekonomické vyspělosti je také nutné zajistit, aby bylo internetové prostředí dostatečně svobodné a otevřené. Na základě případové studie Čínské lidové republiky pak autor dokládá, že internet sice podporuje čínský ekonomický růst, ale pokud by státní orgány umožnily otevřenější internetové prostředí, byly by ekonomické zisky z využívání internetu v Číně pravděpodobně vyšší. - Poznámky.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

A superhero sprouts in Brussels

Nový "superhrdina" v Bruselu

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9284, p. 24

O vztazích Evropské unie a členských států, které porušují principy právního státu, konkrétně zejména Polska. Dle článku byla Evropská unie vůči takovým státům dlouho bezmocná ("páky" vůči podobnému chování mají větší sílu před vstupem do EU), nyní ale EU získala novou "superschopnost" a zdá se, že by mohla (alespoň vůči Polsku) do jisté míry fungovat. Touto "superschopností" je možnost pozastavit dotace z Fondu obnovy, což je oproti pozastavení "běžných" peněžních prostředků z evropského rozpočtu méně komplikované. Evropská unie se bude ještě muset naučit s tímto nástrojem zacházet (vůči Maďarsku by dle článku spíše nezabral) a otázkou je také, zda bude vůbec ochota nástroj využívat. Už nyní je však zřejmé, že se postavení Evropské unie vůči státům porušujícím evropské právo posílilo. - V příspěvku je okrajově zmíněna i dohoda ČR a Polska o dole Turów.

Izabella Szakálné Kanó, Imre Lengyel

Convergence clubs of NUTS 3 regions of the V4 group

Konvergenční kluby krajů NUTS 3 ze skupiny V4

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 24, (2021) No. 4, p. 22-38

Autoři se věnují ekonomickému růstu a strukturálním změnám v období 2000-2016 v územních jednotkách na úrovni krajů (NUTS 3) států Visegrádské skupiny, které společně vstoupily v r. 2004 do Evropské unie (Česká republika, Polsko, Maďarsko a Slovensko). Zjišťují, zda je možné v případě krajů pozorovat konvergenci; jestli méně rozvinuté kraje hospodářsky dohánějí více rozvinuté. Autoři zkoumají, jestli k ekonomickému růstu dochází v těchto krajích relativně stálým tempem srovnatelným s ekonomickým růstem celých států a nebo zda se dělí mezi skupiny krajů (konvergenční kluby), které konvergují do různých ustálených stavů. Výsledky ukazují, že kalkulace rozdělily kraje do 5 klubů bez vzájemné konvergence mezi kluby, ale zato s vnitřní konvergencí. Tyto kluby se liší nejen na základě hospodářského růstu, ale také na základě sektorové struktury, změny populace a kvality lidského kapitálu.

Silke Wettach

Gekocht wird in Paris

Co se upeklo v Paříži

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 5, S. 26-30

Francouzský prezident Emmanuel Macron chce utvářet Evropskou unii zcela podle vůle Francie. Předsednictví EU využívá k rozšíření svého vlivu na Brusel. A také se ujímá vedení v ukrajinské krizi.

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Andy Bounds

Moscow faces threat of further trade curbs

Moskva čelí hrozbě dalších obchodních omezení

Financial Times, Vol. 2022, No. 40955 (5.3.2022), p. 4

Moskva čelí dalším nadcházejícím obchodním sankcím v podobě cla na drtivou většinu ruského vývozu. Kanada zrušila Rusku statut MFN (most favoured nation) a uvalila dovozní cla ve výši 35 %, USA a EU oznámily zvážení dalších podobných kroků v oblasti obchodu. I na úrovni Světové obchodní organizace a Evropské komise se jedná o zrušení ruského statutu MFN (most favoured nation), garantující rovné celní podmínky, kvůli ruské agresi vůči Ukrajině. Stanovy WTO umožňují zrušení tohoto statutu z bezpečnostních důvodů.

Chris Giles

Russian export curbs raise risks of stagflation across Europe

Omezení ruského exportu zvyšuje riziko stagflace napříč Evropou

Financial Times, Vol. 2022, No. 40958 (9.3.2022), p. 3

Embargo na dovoz ropných produktů a ropy z Ruska přináší riziko stagflace. Situace je autorem srovnána s ropnými šoky v letech 1973 a 1979. Embargo způsobí růst cen energií a v důsledku i inflace, a pokles očekávání hospodářského růstu.

Second-time lucky

Druhý pokus

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9285, p. 65

Srovnání první vlny globalizace, která probíhala ve 2. polovině 19. století až do 1. světové války, a současné éry. Článek, který vychází mj. z knihy "Globalisation and History" z r. 1999, poukazuje na sblížení cen na trzích i cen za práci, půdu a kapitál během první éry, výraznou migraci mezi USA a Evropou (vyšší než dnes) a snahu lidí, pro které nebyla globalizace přínosem, řešit svůj problém politicky (vedle investic do vzdělávání vzrůstal také protekcionismus). To však nemusí znamenat, že je dnešní vlna globalizace u konce: první éru globalizace uměle ukončila až první světová válka – pokud se svět poučí z chyb z minulosti (prohlubování nerovností ve společnosti), je do budoucna možné i další posílení integrace.

Jana Marková, Ilona Švihlíková

Vliv PZI na vnější rovnováhu pobaltských republik z pohledu platební bilance

Scientia et Societas, Sv. 17, (2021) č. 4, s. 3-28

Autorky se zabývají kvantifikací dopadů a vlivů přílivu přímých zahraničních investic v období 2004-2019 na ekonomiky pobaltských republik z pohledu platební bilance. Analyzují možná rizika ohrožení vnější rovnováhy těchto zemí v kontextu pasti středního příjmu, tedy nutnosti konvergovat k zemím vyspělejší. Výsledky ukazují, že pro pobaltské země jsou charakteristické rizikové faktory, které by mohly narušit vnější rovnováhu a také rovnováhu eurozóny a způsobit devalvací měny. Ani jedna ze zemí však nevykazuje dramatickou vnější nerovnováhu ve smyslu vysokého deficitu salda běžného účtu. Státy dále vykazují z hlediska výkonové bilance slabší exportní aktivitu u zboží, ale silnější pozici ve službách. Ze studie vyplývá, že pobaltské republiky ještě potřebují čas, aby dozrály jejich modely tržní ekonomiky. Následně se zlepší i celková ekonomická struktura a zamezí se tlakům na odliv zisků do států, z nichž PZI pocházejí.

Podnik a podnikání

Benjamin Ferschli, Miriam Rehm, Matthias Schnetzer, Stella Zilian

Digitalization, industry concentration, and productivity in Germany

Digitalizace, koncentrace průmyslu a produktivita v Německu

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 241, (2021) No. 5-6, p. 623-665

Autoři sledují vzájemné působení digitalizace, průmyslové koncentrace a produktivity na sektorové úrovni v Německu od r. 2000 do r. 2015. Z předchozích studií vyplývá, že digitalizace a monopolizace zvyšují úroveň produktivity práce, ta však v posledních desetiletích stagnuje. Proto autoři zjišťují, zda je tento trend, momentálně dokumentovaný převážně ve Spojených státech, relevantní i pro Německo. Hlavní otázkou je, zda digitalizace a koncentrace průmyslu přímo vysvětlují úroveň produktivity práce v Německu. Výsledky ukazují, že sice existují určité trendy v digitalizaci v rámci německé ekonomiky jako celku, nicméně neexistuje přímá vazba mezi digitalizací a průmyslovou koncentrací. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky čísla zaměřeného na vývoj tržní síly a koncentrace v Německu a Evropě.

Wunhong Su, Yi-Hao Fan

Income tax preference and R&D investments of high-tech enterprises in China

Preferenční daňové režimy a investice do výzkumu a vývoje u high-tech podniků v Číně

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 24, (2021) No. 4, p. 156-173

Autoři zkoumají vztah mezi preferenčními daňovými režimy a investicemi do výzkumu a vývoje (VaV) u čínských high-tech podniků v letech 2013 až 2018. Empirické výsledky ukazují, že efektivní sazba daně z příjmů právnických osob se u této skupiny podniků značně liší. Zjištění naznačují, že high-tech podniky využívají preferenční režim daně z příjmů, věnují více pozornosti investicím do výzkumu a vývoje a usilují o zlepšení VaV i tržní konkurenceschopnosti. Existuje výrazně pozitivní vztah mezi preferenční daní z příjmů a investicemi do VaV high-tech podniků, což naznačuje, že politika zvýhodněných daňových sazeb a další daňové pobídky, jako je dodatečný daňový odpočet, efektivně zvyšují investice podniků do výzkumu a vývoje. Tato zjištění mohou také poskytnout nový pohled na charakteristiky životního cyklu podniků a teoretický návod pro podniky ve fázích růstu, zralosti a úpadku, aby lépe rozvíjely investice.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Jana Špirková, Martin Dobrovič, Miroslava Vinczeová

A critical view on pension savings in Slovakia

Kritický pohled na penzijní spoření na Slovensku

Statistika, Vol. 58, (2021) No. 4, p. 370-382

Kritický pohled na třípilířový penzijní systém na Slovensku. Autoři se zaměřují na rizika, které výrazně ovlivňují výši budoucí penze, a ukazují, že současný stav slovenského penzijního spoření nekoresponduje s obecným očekáváním po zavedení třípilířového systému. Hlavním přínosem článku je modelování výše důchodu z jednotlivých pilířů pro typického důchodce specifikovaného v případové studii a analýza vývoje výnosů investičních fondů, výše budoucích příspěvků důchodců a s tím spojených administrativních nákladů. - Poznámky.

Novela zákona o státní sociální podpoře : legislativní opatření vlády ke zmírnění důsledků prudkého růstu cen elektrické energie a plynu

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 2, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o novele zákona o státní sociální podpoře č. 17/2022 Sb., která má navýšením měsíčních normativních nákladů na bydlení u domácností přispět ke zmírnění důsledků prudkého růstu cen elektrické energie a plynu. Přesáhnou-li náklady na bydlení zákonem stanovenou hranici, vznikne osobě nárok na příspěvek na bydlení. V článku je podrobně popsán výpočet nároku na příspěvek na bydlení, valorizační schéma i řešení, které zavedla zmiňovaná novela zákona. Nově se k částce normativních nákladů na bydlení pro r. 2022 připočte zákonem stanovená částka vycházející z předpokládaného průměrného zvýšení cen energií v r. 2022 (elektrina o 37 % a plyn o 40 %) a dále se rozšiřuje okruh osob, které budou mít na příspěvek na bydlení nárok.

Penze dnes a v budoucnu : časovaná bomba stále hlasitěji tiká

Profi poradenství & finance, Sv. 10, (2022) č. 1, s. 48-51

Úvaha nad významem doplňkového penzijního spoření pro oblast zajištění na stáří i jako investiční možnosti v době rostoucí inflace. Tabulka dokládá výkonnost jednotlivých účastnických fondů v ČR za období 2018-2021, grafy pak ukazují výši majetku v jednotlivých typech fondů a průměrné zhodnocení typů fondů DPS. Dále autor hodnotí aktuální rizikovitost různých druhů aktiv (desetileté státní dluhopisy, akcie) s ohledem na hospodaření fondů doplňkového penzijního spoření. Krátce též shrnuje očekávané koncepční kroky budoucí penzijní reformy v ČR.

Martina Sobková

Revize Solvency II by mohla přinést mnoho změn : chopíme se šance?

Bankovníctví, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 44-47

Směrnice Solvency II je od r. 2016 klíčovým právním nástrojem k fungování jednotného trhu v rámci sektoru pojišťovnictví. V září 2021 navrhla Evropská komise revizi Solvency II, která má reagovat na změny v ekonomickém kontextu, zvýšit odolnost odvětví pojištění a zajištění, aby dokázalo čelit budoucím krizím a lépe ochránit pojistníky, i dohledovou konvergenci. Příspěvek stručně hodnotí dosavadní přínosy směrnice a přibližuje klíčové navrhované změny.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Štěpán Pastorek

Aktuální trestněprávní a pracovněprávní otázky nelegálního zaměstnávání cizinců

Bulletin advokacie, Sv. 2022, č. 1-2, s. 42-50

Zaměstnávání cizinců se v posledních letech stalo pro mnoho zaměstnavatelů nutností. S narůstajícím počtem zahraničních pracovníků, spojeným s mnohdy složitou právní úpravou, nicméně roste i riziko výkonu nelegální práce. Pokud se navíc cizinci stane pracovní úraz, může to mít zásadně nepříznivé dopady pro obě strany pracovněprávního vztahu. Článek pojednává nejen o trestních důsledcích pracovního úrazu u nelegálně zaměstnaných cizinců. Autor též představuje vybranou judikaturu českých soudů ve věcech usmrcení z nedbalosti a ve věci trestného činu neoprávněného zaměstnávání cizinců. - Poznámky.

Eva Dandová

Cestovní náhrady v r. 2022

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 17, (2022) č. 3, s. 3-6

Příspěvek shrnuje právní úpravu náhrad cestovních výdajů, které je povinen poskytovat zaměstnavatel zaměstnanci v případě pracovních cest a dalších cest souvisejících s výkonem práce. Charakterizuje různé druhy cestovních náhrad a podrobněji se zaměřuje na aktuální úpravu a sazby pro r. 2022 u náhrady jízdních výdajů, cen pohonných hmot, stravného a cestovních náhrad při zahraniční pracovní cestě (včetně zahraničního stravného). -- K změnám sazeb cestovních náhrad viz Daně a právo v praxi č. 1/2022, s. 40. -- K zahraničnímu stravnému viz Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále č. 3/2022, s. 71-72. -- Více k cestovním náhradám viz Práce a mzda č. 2/2022, s. 10-14.

Michal Tomášek

K jednotné evropské mzdě?

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 37

Stručně k úpravě sblížení povinné minimální mzdy v členských státech Evropské unie. Autor přibližuje dva základní modely tvorby minimální mzdy používané v jednotlivých členských státech a zdůrazňuje, že návrh upravující jednotnou minimální mzdu posiluje mechanismy kolektivního vyjednávání ve prospěch pracovníků a ochrany jejich zájmů. Volný pohyb pracovníků má probíhat na nediskriminačním základě a bez nežádoucích mzdových nerovností. Bude-li směrnice o povinné minimální mzdě přijata, mělo by dojít k jejímu zvýšení ve více než polovině členských zemí. -- Více k evropské minimální mzdě viz Sondy č. 1/2022, s. 22-23.

Návrh unijního právního rámce k podmínkám práce prostřednictvím digitálních platform

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 1, příl. Legislativa s. i-ii

Bližší informace o návrhu unijního právního rámce, který stanoví rovné pracovní podmínky fyzických osob, které pracují prostřednictvím digitálních platform. Jeho základ tvoří návrh evropské směrnice o zlepšení pracovních podmínek při práci prostřednictvím platform. Pracovní platformy se definují jako internetové společnosti, které zprostředkovávají a organizují práci, kterou pracovníci nebo OSVČ vykonávají pro třetí strany. Práce v rámci platform může být vykonávána buď v konkrétní lokalitě, tzv. "na místě" (např. rozvoz jídla, přeprava na zavolání) a nebo on-line (např. kódování dat, překladatelské služby). Návrh upravuje vyvratitelnou právní domněnku, že smluvní vztah mezi digitální pracovní platformou, která má kontrolu nad výkonem práce, a osobou, která jejím prostřednictvím vykonává práci, se právně považuje za pracovní poměr. -- K návrhu směrnice více viz Práce a mzda č. 3/2022, s. 22-28.

Kamila Burešová

Práci na dálku umožňují především velké podniky

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 1, s. 12-14

Pandemie nemoci covid-19 změnila postoj mnoha firem k vykonávání práce z kanceláří. V období před pandemií se projevovaly výrazné odlišnosti v možnosti pracovat alespoň částečně z domova v závislosti na velikosti podniku. Příspěvek přináší statistický pohled na umožnění výkonu práce na home office v době zavedených nouzových stavů a vládních restrikcí v čase pandemie v ČR. Uvádí počty podniků, které začaly využívat v r. 2020 komunikační platformy, které umožňovaly pracovat na dálku, měly možnost vzdáleného přístupu přes internet i počty podniků používajících v r. 2021 online komunikační platformy, rozlišené dle velikosti podniku. V období pandemie pracovalo z domova 12 % zaměstnanců podniků s 10 a více zaměstnanci, největší podíl zaměstnanců na home office byl ve velkých podnicích s 250 a více zaměstnanci (21 %).

Katarína Skolodová

Právo na odpojení ako základné právo digitálnej doby

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 18-23

Vlivem rozvoje moderních technologií dochází ke stírání hranic mezi pracovním a soukromým životem. Tento nebezpečný psychosociální faktor by měl být odstraněn přiznáním práva zaměstnanců na odpojení. Autorka nejprve přibližuje právní rámec práva na odpojení na úrovni Evropské unie a charakterizuje vzestup potřeby zákonného práva zaměstnanců na odpojení. Následně představuje právní úpravu v podmínkách Slovenské republiky (novela zákoníku práce č. 76/2021 Z. z.), která přinesla novou koncepci práce z domova a telepráce reagující na potřeby aplikační praxe. Autorka zvažuje reálnou účinnost právního zakotvení práva na odpojení v SR a zdůrazňuje potřebu novelizace úpravy tak, aby zvýšila ochranu zaměstnanců. - Poznámky.

Kateřina Staňková, Alice Zemánková

Zastřené zprostředkování zaměstnání a daně z příjmů

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 46-49

Autorky přibližují pojem zastřené zprostředkování zaměstnání, zkušenosti z praxe s motivací podnikatelů k umožnění zastřené zprostředkování zaměstnání a upozorňují na tenkou hranici mezi touto formou a outsourcingem služeb. Dále rozebírají možnou daňovou kontrolu u podnikatele související se zastřeným zprostředkováním zaměstnání. Jejím předmětem je nejčastěji ověřování daně z příjmů fyzických osob se zaměřením na příjmy ze závislé činnosti. Autorky se věnují dvěma nejčastějším případům, jaké se v praxi vyskytují: zprostředkovatelem je český daňový rezident a nebo se jedná o osobu se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí (tzv. mezinárodní pronájem pracovní síly). Návazně rozebírají možné doměření daně a penále a úroky z prodlení, které souvisejí s doměřením daně. - Poznámky.

Jan Grepl

Závažnost porušení povinností zaměstnancem

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 53-59

Pohled na problematiku povinností smluvních stran v pracovním právu a na úrovně intenzity jejich porušení ze strany zaměstnance. Závažnost porušení zaměstnaneckých povinností se pojí s možností

jednostranného ukončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele. Autor hodnotí úpravu porušování povinností zaměstnance v pracovním poměru, právní rozlišení intenzity porušování těchto povinností (pracovní kázně) a následně analyzuje právní následky s tímto jevem spojené. Podrobněji se zaměřuje na zvlášť hrubé porušení povinností, závažné porušení povinností a soustavné méně závažné porušování povinností. Rozebírá také podrobnosti skončení pracovního poměru výpovědí z důvodu porušení povinností. - Poznámky.

Miroslav Bulla

Změny ve mzdové oblasti od 1.1.2022

Účetnictví v praxi, Sv. 26, (2022) č. 1, s. 9-14

Příspěvek přináší stručný popis změn, ke kterým došlo od 1.1.2022 v oblasti mezd a platů, jejich zdanění, dále pojistného, pracovního práva, důchodů a souvisejících oblastí. Autor informuje o zvýšení minimální a zaručené mzdy; o zvýšení daňové slevy na poplatníka a o změnách vyplývajících ze zvýšení minimální mzdy v oblasti zdaňování příjmů; o změnách v oblasti pojistného na zdravotní pojištění a sociální zabezpečení; o změnách u náhrad mzdy při dočasné pracovní neschopnosti a dávek nemocenského pojištění. Dále přibližuje úpravy výše cestovních náhrad a sazeb zahraničního stravného; zavedení paušální náhrady nákladů zaměstnavatelů za exekuce; změny parametrů pro srážky ze mzdy; problematiku odvodu do státního rozpočtu, není-li splněn povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením, a maximální výši podpory v nezaměstnanosti; změny v oblasti důchodového pojištění a výše důchodů. -- Viz také Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále č. 4-5/2022, s. 59-62.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce a mzda

Sv. 70, (2022) č. 2

Srážky ze mzdy od 1.1.2022 (s. 6-9); Cestovní náhrady v roce 2022 (s. 10-14); Vzory pracovněprávních dokumentů - dohoda o rozvázání pracovního poměru, okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnancem, výpověď z pracovního poměru daná zaměstnavatelem (s. 19-24); Vysílání zaměstnanců v rámci EU - speciál (s. 25-27); Zdravotní pojištění zaměstnavatele a související právní úprava v r. 2022 (s. 28-32); Kratší pracovní doba a práce přesčas - rozsudek NS sp. zn. 21 Cdo 2141/2021 (s. 37-40); Co se děje s peněžitými právy po smrti zaměstnance (s. 41-45).

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 17, (2022) č. 3

Cestovní náhrady v r. 2022 (s. 3-6); Zvýšení minimální a průměrné mzdy - daňové parametry zaměstnance (s. 7-9); Otcovská 2022 - prodloužení (s. 10-12); Kdy a jakou náhradu škody za nemoc covid-19 a úrazy při homeoffice? (s. 13-15); Deset omylů při přijímání zaměstnanců (s. 22-25); Zdánlivé (ústní) skončení pracovního poměru (s. 31-34); Omyly při odměňování (s. 39-42); Ošetřování a otcovská a zdravotní pojištění - po změnách k 1.1.2022 (s. 48-50); FKSP pro rok 2022 (s. 63-67); Některé účetní aspekty u majetku příspěvkové organizace (s. 68-71).

Právo

Charl P. du Toit

Beneficial owner : the enigma storms ahead

Skutečný majitel : blíží se bouře

Bulletin for international taxation, Vol. 75, (2021) No. 11-12, p. 618-624

Autor rozebírá pojem „skutečný vlastník“ (skutečný majitel) - poukazuje na to, že se tento termín používá v odborných kruzích v různém kontextu (mj. nejčastěji v daňových smlouvách a oblastí výměny informací) a že s ním pracují odlišné právní systémy. Navzdory tomu, že termín „skutečný vlastník“ může v praxi nabývat různých významů, obliba pojmu stále roste. Otázkou je, zda by se v některých případech místo daného pojmu nedal najít vhodnější pojem. - Poznámky.

Bohumil Havel, Lucia Žitňanská

Hranice využitelnosti preventivní restrukturalizace a insolvenční governance : český a slovenský pohled

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 1-6

Evropská směrnice o preventivních restrukturalizacích (č. 2019/1023/EU) chápe preventivní restrukturalizace jako negociační právní nástroj k řešení hrozícího úpadku, resp. předcházení úpadku podniků, u kterých jsou indikována ekonomická rizika, ale mají potenciál životaschopnosti. Do českého práva má být směrnice implementována zákonem o preventivní restrukturalizaci, do slovenského právního řádu zákonem o řešení hrozícího úpadku a novelou zákona o konkurzu a restrukturalizaci. Článek přibližuje návrh implementace nových pravidel v ČR a SR. Autoři rozebírají, kdy lze využít nástroj preventivní restrukturalizace, za splnění jakých podmínek se může dlužník restrukturalizovat a jaký dopad bude mít nabídka nového nástroje a jeho právní úprava na povinnosti statutárního orgánu při hrozícím úpadku. Zaměřují se také na odlišnosti slovenského a českého řešení a zmiňují již provedené transpozice v Nizozemí, Německu a Rakousku. - Poznámky.

Petr Souček

Hromadné žaloby: jaké změny jednou (ne)přinesou

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 26-31

K budoucnosti vládního návrhu zákona o hromadných řízeních v ČR. Autor předkládá otázky, které se mohou s aplikací připravovaného zákona v praxi pojit, i skutečností vyplývajících z nutnosti implementovat evropskou směrnici o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů (č. 2020/1828/EU). Zvažuje očekávanou míru využití institutu hromadné žaloby po jeho zavedení, inspiraci vzešlou z obdobných sporů probíhajících v zahraničí, stimuly podporující rozmach hromadného řízení i možnost podání hromadné žaloby vztahující se i k nárokům vzniklým před účinností zákona. Zdůrazňuje také význam budoucí judikatury, zejména v oblasti posuzování podmínek přípustnosti hromadné žaloby, rozhodování o výši přiznané odměny a v otázce smírného vyřešení věci, pro budoucí využívání tohoto procesního nástroje. - Poznámky.

František Nonnemann

Je načase začít diskutovat o GDPR 2.0?

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 23-28

Úvaha nad nutností změny obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) vycházející z prohlášení generálního advokáta SDEU M. Bobka o potřebě revize nařízení z důvodu těžkostí s extenzivními výklady některých pojmů. Po analýze klíčové judikatury Soudního dvora EU autor zvažuje, zda je tak široký výklad, jaký soud obvykle přijímá, skutečně nezbytný, resp. zda GDPR jako takové umožňuje i výklad jiný (pojmu zpracování osobních údajů jako celek i jeho podmnožin: automatizovaného zpracování a manuálního zpracování údajů zařazených do rejstříku). Dále autor zmiňuje i další aspekty, které by měly být zohledněny, ačkoliv tak SDEU obvykle nečiní. Jedná se především o další právní prostředky ochrany osobnosti, typicky prostřednictvím občanského práva. V závěru navrhuje vhodné body pro detailní diskusi současné úpravy, zejména otázku širší aplikace nových nástrojů pro dokládání souladu s GDPR. - Poznámky.

Jiří Mulák, Jan Provazník

Praktické dopady novely trestního řádu provedené zákonem č. 333/2020 Sb.

Bulletin advokacie, Sv. 2022, č. 1-2, s. 11-21

Článek se zabývá některými dopady novely trestních předpisů provedené zákonem č. 333/2020 Sb. Tato novela, účinná od 1.10.2020, výrazným způsobem zasáhla do oblasti trestního práva hmotného i práva procesního. Autoři se soustředí především na změny trestního řádu (institut vyjádření k obžalobě, rozšíření aplikovatelnosti dohody o vině a trestu a také nesporných skutečností, nový institut prohlášení viny). Článek vybrané změny představuje včetně deklarovaných důvodů potřebnosti jejich přijetí, identifikuje aplikační problémy, které by tyto instituty mohly přinést, a nabízí jejich odůvodněná řešení. - Poznámky.

Vratislav Košťál

Sporné řízení, aneb řízení o určení právního vztahu podle správního řádu?

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 2, s. 64-69

Článek popisuje právní úpravu specifík některých správních řízení podle správního řádu, která vedou správní orgány, a zaměřuje se na odlišnosti řízení o určení právního vztahu dle § 142 a sporného řízení podle § 141 zákona č. 500/2004 Sb. (SpŘ). Dále přibližuje rozhodovací praxi soudů týkající se rozdílnosti procesněprávní úpravy správního řádu mezi sporným řízením a řízením o určení právního vztahu a zvažuje, jak formulovat výrok rozhodnutí v řízení o určení právního vztahu. Autor problematiku nahlíží ve vazbě na kompetenční ustanovení energetického zákona a volbu konkrétního typu správního řízení za situace, kdy se spotřebitel hodlá bránit proti postupu podnikatelských dodavatelů elektřiny, plynu nebo tepla v domnělém rozporu se zněním dodávkových smluv. - Poznámky.

Lukáš Boháček

Tři tváře vzájemné důvěry v unijním právu

Právník, Sv. 161, (2022) č. 1, s. 49-63

Výklad a aplikace řady unijních norem je ovlivněna unijní koncepcí vzájemné důvěry. Ta se stala jednou ze základních zásad celého unijního práva, jež spoluvytváří a odůvodňuje jeho autonomní povahu, nicméně se dle názorů odborníků jedná o jednu z nejvíce nejasných koncepcí. Autor ukazuje, že vzájemná důvěra má v unijním právu ve skutečnosti tři různé tváře: vzájemná důvěra jako předpoklad panujícího stavu (předpoklad vzájemné důvěry); vzájemná důvěra jako cíl, kterého má být dosaženo; právní zásada spočívající v domněnce dodržení unijního práva ostatními členskými státy. Jednotlivé tváře autor analyzuje z hlediska motivace a způsobu nakládání se vzájemnou důvěrou ze strany unijní legislativy a Soudního dvora EU. Předkládá argument, že tváře vzájemné důvěry není vhodné směšovat, neboť každá z nich spočívá částečně v něčem jiném a je užívána s odlišným cílem. - Poznámky.

Markéta Šlejharová

Veřejné údaje o svěřenském fondu. Část 2., Evidence skutečných majitelů

Právní rádce, Sv. 30, (2022) č. 1, s. 38-41

Tento díl seriálu o svěřenských fondech se zaměřuje na povinnosti svěřenského správce související s evidencí skutečných majitelů. V důsledku zákona č. 37/2021 Sb. doznala evidence skutečných majitelů zásadních změn. Do evidence se ve vztahu ke svěřenskému fondu zapisují fyzické osoby, které splňují zákonem stanovené požadavky na skutečného majitele z formálního nebo materiálního hlediska. Autorka představuje úpravu evidenčních povinností svěřenského správce, automatického průpisu skutečností, povinně zapisovaných údajů, rozsahu veřejně přístupných údajů, neveřejných údajů i výjimek ze zákazu zpřístupnění údajů. - Poznámky. -- Pátý příspěvek ze seriálu věnovaného svěřenským fondům (Právní rádce č. 9/2021 - č. 2/2022).

Vláda schválila změny právní úpravy zápisu fyzických a právnických osob do veřejných rejstříků

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 3, příl. Legislativa s. i-ii

Informace o vládním návrhu zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s využíváním digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností a s fungováním veřejných rejstříků v ČR. Cílem návrhu je především zapracovat do českého práva evropskou směrnicí o digitalizaci č. 2019/1151/EU. Ta stanoví, aby ve všech členských státech mohly být alespoň společnosti s ručením omezeným zakládány a zapisovány do obchodního rejstříku prostřednictvím vzorů online způsobem, zcela online způsobem pak zapisovány pobočky společností a aby společnosti mohly online předkládat požadované dokumenty (údaje) příslušným orgánům. Dále se má vytvořit evidence osob, které jsou vyloučeny z výkonu funkce v orgánech společností, posílit výměna informací mezi členskými státy a rozšířit množství bezplatně dostupných údajů o společnostech prostřednictvím internetu. Článek přibližuje i další předpokládané změny právní úpravy.

Martin Boháček

Vybrané soudní judikáty ve sporech o zaměstnanecké (podnikové) vynálezy podle českého a německého práva

Obchodní právo, Sv. 31, (2022) č. 1, s. 2-17

Vynálezy jsou právníckými osobami z velké části přihlašovány jako tzv. zaměstnanecké vynálezy. Cílem článku je posoudit, zda pravidla upravující řešení sporů týkajících se zaměstnaneckých vynálezů poskytují jejich účastníkům dostatečnou jistotu a zohledňují jejich specifika, a na základě rozboru vybraných sporů zjistit, čeho se převážně týkají. Srovnáním české a německé právní úpravy a praxe autor posuzuje přednosti jedné či druhé úpravy a případnou inspiraci pro českou právní úpravu. Závěr článku prezentuje výsledky výzkumu ohledně porovnání počtu a typu případů na téma zaměstnaneckých vynálezů v obou zemích s možná překvapivými zjištěními a interpretací. - Poznámky.

Účetnictví

Thorsten Sellhorn, Victor Wagner

Das International Sustainability Standards Board und globale Standards für Nachhaltigkeitsberichterstattung

Rada pro mezinárodní standardy udržitelnosti a globální standardy pro vykazování udržitelnosti

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 1-2, S. 1-9

Regulace podávání zpráv o udržitelnosti se rychle vyvíjí. Společnosti orientované na kapitálový trh budou sledovat také Radu pro mezinárodní standardy udržitelnosti (ISSB). V r. 2022 začne fungovat tento nový orgán Nadace IFRS, který doplní finanční výkaznictví o celosvětově uznávané minimální standardy pro informace o udržitelnosti (ESG). Standardy IFRS pro zveřejňování informací o udržitelnosti by měly zvýšit transparentnost finančních dopadů otázek udržitelnosti na společnosti. Nyní jsou k dispozici první návrhy norem, které jsou v článku představeny a klasifikovány. - Poznámky.

Stanislav Kouba ; rozhovor vedl Ladislav Čížek

Druhý rozhovor s Ing. Mgr. Stanislavem Koubou, Ph.D., náměstkem ministra financí k přípravě nového zákona o účetnictví

Účetnictví, Sv. 2022, č. 2, s. 47-49

Stanislav Kouba, náměstek ministra financí pro řízení sekce Daně a cla, v rozhovoru komentuje přípravu nového zákona o účetnictví - konkrétně se vyjadřuje k průběhu přípravy zákona (jednání během pandemie, připomínkování návrhu) a dále k odborným otázkám v nové legislativě (vedení účetnictví v cizí měně, lhůtám pro inventarizaci, technickému zhodnocení či kritériím pro audit účetní závěrky). - Poznámky.

Michal Šindelář, Libuše Müllerová

Kvalita auditu v České republice se zaměřením na auditory subjektů veřejného zájmu [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 16 (2021), č. 4, s. 5-17

Autoři se zabývají kvalitou auditu u auditorů subjektů veřejného zájmu v ČR. Nejprve představují související literaturu (mezinárodní výzkumy o kvalitě auditu) a následně již zkoumají data z českého prostředí. Konkrétně jde o veřejně dostupná data o pokutách a provedených kontrolách v letech 2019-2021, resp. 2017-2020, publikovaná Komorou auditorů ČR a Radou pro veřejný dohled nad auditem. Identifikovány jsou trendy ve výsledcích kontrol (mj. počty zjištění, uložená nápravná opatření). - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/Cesky_finančni_a_ucetni_casopis_6_2021_str_5-17.pdf

Aneta Zemánková

Využití umělé inteligence v manažerském účetnictví [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 16 (2021), č. 4, s. 81-99

Autorka v příspěvku na základě analýzy literatury (odborných článků i příspěvků poradenských a profesních organizací) zkoumá možnosti využití umělé inteligence v manažerském účetnictví, a to konkrétně při tvorbě rozpočtu (budgeting), kalkulaci, měření výkonnosti i v dalších oblastech. Mezi

podstatné faktory, které ovlivňují úspěch využití umělé inteligence v manažerském účetnictví, patří informační systém či kvalita dat a způsob jejich šíření mezi vrcholovými zaměstnanci. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchiv/2022/03/Cesky_financi_a_ucetni_casopis_6_2021_str_81-99.pdf

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor

Sv. 28, (2021) č. 10

Corporate governance, informační asymetrie a teorie zastoupení (s. 7-11); K auditorským postupům na počátku ověřovacích zakázek (s. 12-16); Komunikace s osobami pověřenými správou a řízením v průběhu a na konci auditu účetní jednotky (s. 17-22); Promiňte – s kým mám tu čest? (s. 23-24); Jak se do lesa volá (s. 25-26); Dotazy a odpovědi z oblasti metodiky auditu (s. 27-31).

Účetnictví

Sv. 2022, č. 1

Kategorizace účetních jednotek ve vazbě na rozsah vykazovaných a zveřejňovaných informací v účetní závěrce (s. 3-11); Dopady oprav významných chyb minulých let na srovnatelnost vykazovaných informací za běžné a minulé účetní období (s. 12-19); Jak připravit účetní jednotku na audit (s. 20-25); Cizí měna v účetní závěrce - I. (s. 26-34); Účetní závěrka podle IFRS: východiska, struktura a obsah (s. 35-42); Účetní výsledek hospodaření před zdaněním a jeho úpravy pro správné stanovení základu daně z příjmů právnických osob (s. 43-49); Transakce se spojenými osobami v daňovém přiznání právnických osob aneb postupujete vždy správně? (s. 50-55).

Účetnictví

Sv. 2022, č. 2

Odhady v účetnictví v souvislosti s odpisováním dlouhodobých nefinančních aktiv (s. 2-8); Cizí měna v účetní závěrce - II. (s. 9-19); Směrná účtová osnova: účtová skupina 04 - nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek (s. 20-24); Druhy směnek a jejich účtování (s. 28-29); Minimální mzda zvýší pracovněprávní nároky zaměstnanců (s. 39-42); Druhý rozhovor s Ing. Mgr. Stanislavem Koubou, Ph.D., náměstkem ministra financí k přípravě nového zákona o účetnictví (s. 47-49).

Veřejná správa

Vilém Podešva, Jiří Votrubec, Štěpán Slovák

Dynamický nákupní systém a jeho budoucnost v České republice

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 1, s. 38-41

Dynamický nákupní systém (DNS) je plně elektronický, otevřený systém pro zadávání veřejných zakázek, jejichž předmětem je pořízení běžného, obecně dostupného zboží, služeb nebo stavebních prací. Přináší zjednodušení opakovaného zadávání VZ, jejichž předmět plnění je na trhu běžně dostupný, a přispívá k elektronizaci veřejných zakázek. Článek rozebírá právní povahu DNS, jeho jednotlivé fáze a informuje o statistikách využívání DNS v ČR. Poté představuje typické komodity, které bývají zařazovány do DNS, charakterizuje jeho výhody i nástrahy při zavádění a využívání DNS. Autoři zdůrazňují, že vzhledem k pravděpodobnému schválení novely zákona o zadávání veřejných zakázek by mohlo dojít k medializaci tématu DNS a jeho přínosy by mohly být ozřejměny zadavatelům i dodavatelům. - Poznámky. -- K praktickému využití DNS viz s. 37.

Maroš Sovák, Kristýna Gembalová

Jak na zadávání cloud computingu ve veřejné správě

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 1, s. 4-8

Bližší k problematice zvláštních postupů pořizování cloudových služeb, které souvisejí s provozem informačních systémů veřejné správy v ČR. Autoři shrnují právní rámec využívání cloud computingu ve veřejné správě, jeho základní pravidlo i omezení jeho využívání. Návazně přináší přehled základních souvisejících pravidel v oblasti zadávání veřejných zakázek a zdůrazňují, na co by zadavatelé neměli zapomenout ve smlouvě o využívání cloud computingu. Zdůrazňují, že orgány

veřejné správy mohou využívat pouze cloud computing, jehož poskytovatel i jeho konkrétní nabídka byly před uzavřením smlouvy o využívání zapsány v katalogu cloud computingu.

Jan Vašek, Adéla Havlová, Anna Černá

Nákup standardních komponentů ve veřejném sektoru

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 1, s. 29-36

Nákup a automatizaci nákupních procesů ve veřejném sektoru lze realizovat čtyřmi základními způsoby: jednorázovým výběrovým řízením, dynamickým nákupním systémem, rámcovou smlouvou a nákupním katalogem. Autoři zdůrazňují, že výběr správné metody není vůbec jednoduchý, a v příspěvku nabízejí postup, jak zvolit nákladově optimální metodu nákupu v závislosti na klíčových parametrech nakupované kategorie. Zaměřují se na kategorie pákových a nekritických položek, v rámci nichž charakterizují čtyři typy odlišných výrobků a služeb (běžné, volatilní, jednorázové a specifické). Představují základní nákupní metody a jejich výhody a nevýhody i volbu nákupní metody pro standardní kategorie s ohledem na transakční náklady. - Poznámky.

Robert Nešpůrek, Libor Novák

Ochrana oznamovatelů především z pohledu veřejných zadavatelů

Veřejné zakázky v praxi, Sv. 10, (2022) č. 1, s. 18-22

Na základě evropské směrnice o ochraně osob, které oznamují porušení práva EU (č. 2019/1937/EU), a v návaznosti na připravovaný zákon o ochraně oznamovatelů budou muset i někteří veřejní zadavatelé dle zákona o zadávání veřejných zakázek zavést nástroj pro odhalování protiprávního jednání. Příspěvek shrnuje dosavadní legislativní vývoj českého zákona o ochraně oznamovatelů a uvádí, že se právní úprava whistleblowingu zařadí mezi priority funkčního období současné vlády. Autoři návazně informují, jak se nová právní úprava promítne do praktického života v rámci veřejného sektoru a jak se mají veřejní zadavatelé připravit na povinnosti plynoucí z projednávaného zákona. Rozebírají zvažované pojetí whistleblowingu, možnost řešení situace uspořádáním tzv. předběžné tržní konzultace a externího zajištění poradenství v souvislosti s ochranou oznamovatelů v podobě veřejné zakázky. V závěru také zmiňují důsledky nepřijetí návrhu implementačního zákona. -- Více k ochraně oznamovatelů po uplynutí transpoziční lhůty viz Práce a mzda č. 3/2022, s. 29-31.

Vojtěch Příkopa

Služební hodnocení státního zaměstnance a možnosti jeho obrany

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 3, s. 89-95

Podle zákona o státní službě podléhá státní zaměstnanec služebnímu hodnocení, v němž jsou posuzovány jeho znalosti, dovednosti a výkon služby z hlediska správnosti, rychlosti a samostatnosti v souladu s individuálními cíli. Hodnocení zpravidla provádí jeho bezprostředně nadřízený představený. Autor nejprve charakterizuje druhy služebního hodnocení, řadí ho do systému forem činnosti veřejné správy a objasňuje právní povahu služebního hodnocení. Poté se zaměřuje na námitky proti služebnímu hodnocení a možnosti obrany státního zaměstnance proti jeho závěrům. Popisuje přezkumné řízení, přezkum služebního hodnocení v odvolacím řízení i možnou zásahovou žalobu. Zkoumá, zda se lze naprávy domáhat pouze v rámci státní správy, nebo ji lze nalézt také ve správním soudnictví. Autor uvádí, že všechna služební hodnocení mohou být napadena námitkami a poté i zásahovou zápornou žalobou. - Poznámky.

The shrinkflation state

"Smrskflace" v britské státní správě

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9284, p. 28

O tzv. "smrskflaci" či "shrinkflaci" v britské státní správě. Pojmem "shrinkflation" je v praxi označována situace, kdy výrobce potichu zmenší velikost určitého výrobku (např. čokolády), aby jej nemusel zdražovat - předpokládá se, že zmenšení výrobku je v očích spotřebitele oproti změně ceny méně nápadné. Ke stejné situaci dochází dle příspěvku v britské státní správě, a to už od r. 2010: státní správa je stále stejně drahá, dochází však k omezování služeb pro občany. Nyní Británie již musí daně (tj. ceny za veřejné služby) zvýšit. V této situaci obvykle občané očekávají zlepšení služeb, to ale nyní nebude možné - služby budou omezenější a zároveň porostou ceny. Situace bude mimořádně nepříznivá zejména pro mladou generaci. Alternativou by bylo provedení reforem posilujících hospodářský růst či vyšší daňové zatížení majetných penzistů, k takovým krokům však v Británii chybí politická odvaha.

David Horký

Veřejné zadávání v roce 2021

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 1, s. 46-49

Statistické shrnutí veřejného zadávání v ČR za r. 2021 (data pokrývají 93.689 veřejných zakázek). Článek ukazuje, jaké nástroje se využívají pro elektronizaci veřejných zakázek, které poskytovatele služeb elektronického zadávání používali zadavatelé nejčastěji a jaký je dlouhodobý trend využívání jednotlivých dostupných řešení na trhu. Dále je rozebráno využívání certifikovaných a necertifikovaných nástrojů, elektronických tržišť a jací jsou největší zadavatelé dle počtu veřejných zakázek. Autor návazně hodnotí reálný dopad novely integrující zásady odpovědného veřejného zadávání do všech veřejných zakázek (data z elektronických nástrojů E-ZAK a Portál pro vhodné uveřejnění, PVU). Do budoucna upozorňuje na novou strategii elektronizace směrem k přibližování zadavatelů k dodavatelům a k zjednodušování zadávacích procesů.

Jana Slípková

Veřejné zakázky na inovace a aplikace § 6 odst. 4 ZZVZ

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 1, s. 78-80

Bližší k zadávání veřejných zakázek na inovativní řešení po změně zákona č. 134/2016 Sb. (ZZVZ) s ohledem na odpovědné zadávání. Autorka upozorňuje, že zadávání veřejné zakázky na inovativní řešení je časově i finančně náročnější než nákup na trhu dostupného zboží, služeb nebo stavebních prací. Nejprve přibližuje pojem inovace a jeho podstatné znaky, dále řeší otázku přínosnosti inovativního řešení pro konkrétní zakázku. Rozebírá také specifika zadávacího řízení u VZ na inovativní řešení i proces samotného zadávacího řízení. Následně se věnuje řízení o inovačním partnerství, řízení se soutěžním dialogem a jednacím řízení s uveřejněním.

Marcela Káňová

Zrušení zadávacího řízení a náhrada škody z titulu předšmluvní odpovědnosti

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 1, s. 62-65

Problematika náhrady škody z titulu předšmluvní odpovědnosti v souvislosti se zrušením zadávacího řízení představuje pro zadavatele riziko plynoucí z jeho postupu. Předpokladem náhrady škody je v tomto případě nepoctivé jednání spočívající v ukončení jednání o uzavření smlouvy bez spravedlivého důvodu v okamžiku, kdy se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné. Autorka podrobněji rozebírá, co se v kontextu zadávacího řízení dá považovat za okamžik vysoké pravděpodobnosti uzavření smlouvy, jaký může být spravedlivý důvod ke zrušení zadávacího řízení, a to i s ohledem na sektorové veřejné zakázky. V závěru autorka doporučuje opětovné zakotvení časového aspektu přijetí rozhodnutí zadavatele o zrušení zadávacího řízení do ZZVZ. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu

Sv. 28, (2022) č. 3

Kotlíkové dotace - jak pomáhají a k čemu by mohly inspirovat? (s. 12-15); Celkovou vítězkou Miss daně 2021 se po promenádě v plavkách stává... Co na to predikce? - predikce inkas daní (s. 16-19); Možnosti optimálního nastavení daně z nemovitých věcí (3) (s. 22-24); Jak se dostat mezi "hříšné obce" z pohledu Ministerstva financí - rozpočtové hospodaření obcí (s. 25-26); Nové alternativní trendy ve veřejné dopravě (s. 32); Zátěže z automobilové dopravy rostou. V čem a jak v tom může pomoci ombudsman? (s. 53-54).

Obec & finance : odborné periodikum pro ekonomické otázky obcí a měst a regionů

Sv. 27, (2022) č. 1

Vláda změny pro budoucnost představila svůj program - veřejné finance, veřejná správa, regionální a místní rozvoj, životní prostředí (s. 6-7); Rozpočtové určení daní a potenciál místní ekonomiky (s. 8-10); Porovnání největších měst - rozpočtové určení daní (s. 11-12); Obce je třeba ke spolupráci uplatit (s. 12-13); Norské fondy pomohou se zlepšením dovedností úředníků (s. 17); Odvětvová struktura výdajů obcí v roce 2020 (s. 22-23); Potenciál daně z nemovitých věcí (s. 30-34); Benchmarking obcí s rozšířenou působností - zkušenosti (s. 35-37); Kdo je úředníkem a kdo "běžným"

zaměstnancem samosprávy? (s. 40); Vyřizování žádostí o informace (11): autorské právo - poskytnout nebo ne? (s. 44-45); Kotrmelce v pravidlech pro spisové služby (s. 48-49).

Veřejná správa

Sv. 33, (2022) č. 2

Nahlédnutí do minulosti spisové služby (s. 4-5); Nesprávné tvary v číslech jednacích a další chyby ve vyřizování dokumentů (s. 6-7); Pravidla správy dokumentů (s. 8-9); Instituce se mohou na archivy kdykoliv obrátit (s. 10-11); Obce se shodují v jednom, elektronická spisová služba šetří čas a usnadňuje práci (s. 10-12); Většina obcí ve Středočeském kraji přistoupila k elektronickému systému vedení spisové služby (s. 12); Petr Mlsna: Chci v regionech metodické dny šité přímo na míru (s. 14-17); Každý třetí pokus o vklad právního předpisu vykazuje chyby (s. 18-20); Zdařilé architektonické projekty jsou chloubou obcí a měst (s. 21-23); Očekávané změny v zákoně o státní službě (s. 24-25); Nepřehlédněte: Mění se způsoby zveřejňování (s. 26-27); eGovernment má za sebou úspěšný rok (s. 30-31); Next Generation EU: zelená, digitální a odolná Evropa (s. 32); Reuse centra: druhá šance nepotřebným předmětům (s. 33-35); Získat nad situací nadhled je cenný výstup koučovacího rozhovoru (s. 36-37).

Veřejné finance. Rozpočet

Christian Lindner ; rozhovor vedli Martin Greive, Jan Hildebrand, Thomas Sigmund

"Wir müssen die Vermögen der Oligarchen trockenlegen"

"Bohatství oligarchů musíme uložit k ledu"

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 43 (2.3.2022), S. 6-7

Rozhovor s Christianem Lindnerem, spolkovým ministrem financí a poslancem za FPD. Stěžejními tématy rozhovoru jsou změny v německé bezpečnostní politice a jejich odezva ve veřejných financích (zejména stomiliardový balíček pro Bundeswehr), možnosti dalších protiruských sankcí, zmrazení majetku sankcionovaných osob a energetická problematika. Dále se rozhovor dotýká dopadu situace na německý rozpočet jako celek, změn v energetické politice Německa i EU a kooperace mezi EU, G7 a NATO.

J. Hildebrand, M. Koch, J. Olk, G. Waschinski

Krieg überlagert Schulden-Debatte

Válka překrývá debatu o dlužích

Handelsblatt, Jg. 2022, Nr. 40 (25.2.2022), S. 18

Plánované obnovení běžného režimu pravidel Paktu stability a růstu, dočasně zmírněných či pozastavených kvůli dopadům koronavirové pandemie, je dále odsunuto kvůli ruské invazi na Ukrajinu. Podle Jürgena Matthese z IW (Institut der deutschen Wirtschaft) je oddálení plné platnosti rozpočtových pravidel nevyhnutelné. Předmětem debaty na úrovni EU je také aktualizace pravidel Paktu stability a růstu, u nichž jsou dopady války na Ukrajině dalším argumentem pro zmírnění. Podle IW by měla zůstat zachována 60% hranice zadlužení, aktualizace by se měly dočkat spíše pravidla upravující výdaje.

Eva Myšková Skarlandtová

Objem peněz od státu se zvyšuje

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 1, s. 28-29

Statistický pohled na státní rozpočtovou podporu českého výzkumu a vývoje (VaV) v r. 2020. Autorka uvádí, že státní rozpočtové výdaje na VaV tvořily 0,67 % HDP, jejich převážná část spadá do kategorie běžných výdajů (platy, ostatní neinvestiční výdaje). Nejvýznamnějším poskytovatelem veřejné podpory je dlouhodobě Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (40 % z celkového objemu státních rozpočtových výdajů na VaV), hlavními příjemci jsou veřejné vysoké školy. Dále přibližuje skladbu cílů výdajů na VaV a rozdělení výdajů dle jednotlivých krajů. Grafy ukazují vývoj výše zkoumaných výdajů za období 2005-2020 a identifikují jejich hlavní poskytovatele i příjemce. -- Viz i další příspěvky tematické přílohy Výzkum a vývoj v číslech na s. 21-34.

Eva Grebe

Research and development expenditure and education expenditure and their relationship with economic growth

Výdaje na výzkum a vývoj a výdaje na vzdělávání a jejich vztah k hospodářskému růstu

Scientia et Societas, Vol. 17, (2021) No. 4, p. 46-56

Autorka se zabývá problematikou státních výdajů na výzkum a vývoj a státních výdajů na vzdělávání a jejich významem pro hospodářský růst. Základem jsou předešlé výsledky výzkumu, které tvrdí, že státy, které se zavázaly k podpoře vědy, výzkumu a inovací jako klíčových národních priorit, momentálně patří k nejvíce prosperujícím ekonomikám. Autorka zkoumá vztah mezi skupinami veřejných výdajů a růstem HDP České republiky a Norska. Zaměřuje na otázku, zda mají výdaje na vzdělávání dlouhodobější dopad na hospodářský růst rozvinuté ekonomiky, než výdaje na výzkum a vývoj. Prostřednictvím korelační analýzy byla prokázána korelace obou sledovaných proměnných s hospodářským růstem, jejich vzájemná závislost je ale velmi slabá nebo vůbec neexistuje. - Poznámky.

The free-rider continent

Evropa jako černý pasažér

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9285, p. 26

Příspěvek poměrně ostře upozorňuje na skutečnost, že se Evropská unie nachází v pozici "černého pasažéra" - čerpá výhody, aniž by sama musela vynakládat tak výrazný objem finančních prostředků, jako jiní (např. USA, ale i Japonsko či Čína). Aktuálním příkladem jsou nedostatečné výdaje evropských států na obranu v rámci NATO, problém se ale objevuje i v jiných oblastech. Ušetřené peníze by navíc mohly být použity k podpoře špičkových firem a investicím do inovací, ani to však EU nedělá tak, jak by mohla - pro Evropu je dle článku snadnější přejímat zahraniční inovace, než přicházet se svými vlastními. Otázkou je dlouhodobá udržitelnost této strategie.

Robert Smith, Tommy Stubbington

Ukraine plans military debt issuance to fund armed resistance

Ukrajina plánuje emisi vojenských dluhopisů k financování ozbrojeného odporu

Financial Times, Vol. 2022, No. 40951 (1.3.2022), p. 11

Ukrajinské ministerstvo financí chystá sérii zvláštních aukcí dluhopisů zaměřených na financování obrany země před ruskou invazí. Dluhopisy s jednoletou splatností, jejichž výnos bude „určen během aukce“, se v principu neliší od válečných dluhopisů, známých především z období první a druhé světové války. Vedle financování mají za cíl demonstrovat nepřerušovanou funkčnost ukrajinské vlády i za současných podmínek.

Životní úroveň

Junsen Zhang

A survey on income inequality in China

Výzkum příjmové nerovnosti v Číně

The Journal of economic literature, Vol. 59, (2021) No. 4, p. 1191-1239

Autor v příspěvku shrnuje obsah studií, které se zabývaly výskytem příjmových nerovností v Číně od r. 1978. Konkrétně byl řešen mj. trend vývoje nerovností, zdroje příjmové nerovnosti či vztah mezi nerovností a mezigenerační mobilitou. - Poznámky.

The high kingdom

Velekrálovství

The Economist, Vol. 442, (2022) No. 9282, p. 68

Čína se dlouho obávala pádu do tzv. pastí středního příjmu, nyní se však zdá, že by se v letošním roce mohla stát vysokopříjmovou zemí, a to podle kritéria výše národního důchodu na obyvatele. Větší výzvou do budoucna však bude udržení tohoto postavení. Podle odborníků je nutné sledovat tři aspekty: návratnost investic, skladbu pracovníků (kvůli odklonu ekonomiky od zemědělství) a výši investic do vzdělání. Právě v oblasti vzdělávání je před Čínou ještě dlouhá cesta, země se navíc potýká s nepříznivou demografickou situací (stárnutím a stagnací počtu obyvatel), což může (soudě podle příkladu Japonska) vytvořit další začarovaný kruh a vést k omezení veřejných výdajů a dalším nežádoucím ekonomickým dopadům.

Arun Advani, George Bangham, Jack Leslie

The UK's wealth distribution and characteristics of high-wealth households

Rozdělení majetku ve Spojeném království a charakteristiky bohatých domácností

Fiscal studies, Vol. 42, (2021) No. 3-4, p. 397-430

Autoři zkoumají rozdělení majetku ve Velké Británii. Za použití dat o soukromém majetku odhadují míru majetkové nerovnosti, skladbu vlastnictví a charakteristiky bohatých domácností. Zjištění ukazují, že majetková nerovnost ve Velké Británii je vysoká a v souvislosti s růstem cen finančních aktiv v uplynulém desetiletí ještě mírně vzrostla. Autoři představují skladbu majetku domácností rozloženou do pěti skupin, její změny a upozorňují na nedostatky v dostupnosti dat. Zvláště se zaměřují na nejbohatší domácnosti, jejich typické znaky (demografické, geografické, skladba aktiv, volatilita) a zjišťují, že bohatství této skupiny domácností je v průzkumech podhodnoceno. Prezentované odhady skutečné hodnoty majetku britských domácností jsou o 5 % vyšší, než naznačují data z průzkumů. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky speciálního čísla věnovaného britské dani z majetku.

Ostatní

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 10

Konec hry na bezbolestné škrty - komentář k úsporám ve státním rozpočtu (s. 8-9); Západ uvalil na Rusko tvrdé sankce (s. 10); Ruský vpád na Ukrajinu: den, který změnil celý svět: Rusové přijdou o peníze, Evropa přehodnotí zelenou politiku a přetlačování Moskvy a Západu nahrává Číně - téma čísla (s. 12-17); Ukrajinská ekonomika ve stínu agresivního souseda nevzkvétá (s. 18-19); Daně 2021: návod, jak postupovat při vyplňování přiznání: příjmy z podnikání, příjmy z pronájmu, příjmy z investic, autorské honoráře, příjmy na dohodu, příjmy ze zahraničí, daňové slevy, nejčastější chyby v daňových přiznáních, jak vybrat daňového poradce (s. 28-63); Sovětský experiment: průmyslový vzestup za cenu lidských obětí - seriál Dějiny ekonomiky - socialistická ekonomika (s. 68-71); Fondy kvalifikovaných investorů lákají. Jsou rizikové i výnosné (s. 72-73); Gastro účet za rok 2021: z pandemie se vzpamatovaly jen kavárny a sportbary - infografika (s. 78-79).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 11

Putinkinova vesnice pod tlakem evropských sankcí - shrnutí ekonomických sankcí proti Rusku (s. 8-9); Reálné mzdy začaly v Česku klesat (s. 10); ČNB zahájila intervence proti oslabování koruny (s. 10); Válka na Ukrajině ublíží hlavně strojařům a výrobcům vozidel - téma čísla o dopadech války (s. 12-19); Green Deal je mrtev, ať žije Green Deal - pohled na budoucí transformaci evropské energetiky (s. 20-21); Z Ukrajiny přicházejí uprchlíci, a ne levná pracovní síla - rozhovor s předsedou ČMKOS J. Středulou (s. 22-27); Zdravotnictví se digitalizuje pro krůčcích, proces brzdí nedůvěra k IT - telemedicína, e-recept, e-neschopenka (s. 36-37); Cena akcií zbrojařů a ropných firem letí kvůli válce vzhůru: investoři tuší, že se kvůli ruské invazi v Evropě změní vnímání obranného průmyslu (s. 38-39); Podvody při zelených zakázkách bude antimonopolní úřad tvrdě stíhat: soutěžní právo se při nárocích na udržitelný byznys může stát nepředvídatelným - rozhovor s K. Nejezchlebem z ÚOHS (s. 42-45).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 66, (2022) č. 8

Rozkaz zněl jasně: "Nesmí projít dvojciferná!" - názor na míru inflace v ČR (s. 8-9) a související příspěvek na s. 10; Česko stárne, z opomíjených seniorů se stanou stěžejní zákazníci: v příštích desetiletích poroste podíl seniorů. Česká ekonomika se tak nevyhnutelně změní - téma čísla o stříbrné ekonomice a nárokcům na zdravotnictví (s. 12-18); Na trhu chybí auta. Jejich sdílení a krátké pronájmy rychle rostou (s. 26-28); Barokní byznys: Hrabě Josef Kinský konkuroval i Benátčanům - seriál České podnikání (s. 38-41); Zprávu v datové schránce už nebude možné zapřít: od roku 2023 budou datové schránky povinné pro podnikající fyzické osoby. A automaticky se zavedou všem občanům, kteří použijí elektronickou identitu (s. 44-45); Zaměstnanecké akcie jsou šancí stát se milionářem. S vysokým vstupním rizikem (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 66, (2022) č. 9**

Ruská armáda vpadla na území Ukrajiny (s. 8); Banky zdražují. Úroky z hypoték míří nad šest procent: úrokové sazby z půjček na bydlení rekordně rostou. Zároveň s tím lidé ztrácí chuť si půjčovat - téma čísla (s. 10-11); Příští prezident bude lhář - rozhovor s M. Kalouskem o rozpočtu a veřejných financích, důchodové reformě, politice a prezidentské volbě (s. 18-23); Rejdaři vylezli z moře. Z pandemických megazisků skupují další přepravní firmy (s. 24-26); Manažeri z VŠE jsou v praxi úspěšní, jeden z oborů školy je světová špička (s. 32-33); Odložené školné pro vysokoškoláky má smysl. Starší návrh říká, jak na to (s. 38-39); Dlouhé texty plné nesrozumitelných vět zbytečně prodlužují soudní řízení: jak psát, aby se to dalo číst - část právníků hledá cesty k větší hutnosti a přehlednosti rozsudků i dalších spisů - přístupné psaní (s. 44-45).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2022, č. 7-8**

Pravda o inflaci - komentář (s. 10); Mechanické hodinky vyhlížejí rekordy: fashion branže se v covidových letech ocitla pod velkým tlakem, což úplně neplatí o byznysu s hodinkami - téma čísla (s. 20-24); Kdo kupuje luxusní zboží a proč? - téma čísla luxus (s. 28-30); Rozpočtová škatulata: Fialova vláda si vyzkoušela, jak lze měnit rozpočet, teď musí připravit nový koncept státních financí (s. 32-35); Vodíková revoluce: může to být spása, která Evropu zbaví uhlíku a závislosti na dovozu plynu z východu, nebo jen drahý technologický mejdan. Co lze očekávat od vodíku v Evropě a Česku? (s. 36-39); Indická síť nad Silicon Valley: obyvatelé druhé nejlidnatější země světa tvoří sedmáct procent globální populace. Mezi šéfy Fortune 500 je však indického původu každý třetí CEO (s. 44-45); Fotbalové akcie? Přemýšlejte dvakrát - seriál Kované investice (s. 48-49); Klimatické pohromy jsou pro pojišťovny dalším 11. zářím - ve spolupráci s Financial Times (s. 50-51); Prasečí srdce a nová éra transplantací - ve spolupráci s Financial Times (s. 52-57); Jak vymáhat zahraniční pohledávky (s. 66).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2022, č. 9**

Fatální exploze Putinovy Rusi: ruský prezident v případě invaze na Ukrajinu ztratil kontakt s realitou a jeho politika je paradoxně největším nepřítelem i pro velmocenské ambice jeho země - téma čísla o válce na Ukrajině (s. 12-23); Ruská doporučení pro evropskou energetiku: neignoruj kvůli vlastní zaslepenosti fakta. Stavět můžeš jen na tom, co máš pod kontrolou. Neumlčuj kritické názory (s. 24-25); Zbrojařské hody na obzoru: obranný průmysl se těší na tučné zakázky, jen Německo vytvoří speciální fond na nákup zbraní za sto miliard eur (s. 26-27); Vojenskou destrukci sankce zatím nedestruují: ani tvrdá opatření Západu, ani související ekonomický rozvrat Ruska, ani rapidní chudnutí oligarchů na Vladimira Putina neúčinkují (s. 30-31); Hladomory na obzoru: ceny hnojiv rostou rychleji než ceny potravin - zemědělství (s. 32-36); Škodovka zastavila výrobu v Rusku i na Ukrajině: automobilce chybí díly, dění sleduje tovární krizový tým (s. 54); Zrušme paušální daň pro dobro všech (s. 58).

Hospodářské noviny**Sv. 66, (2022) č. 27 (8.2.2022)**

Berní úřady se nejzastaralejšího informačního systému v Česku jen tak nezbaví, nový nabírá zpoždění - systém ADIS (s. 6); Developeři začali loni stavět rekordní počet bytů - trh s byty v ČR (s. 9); Zvyšme úroky, chce po ECB nizozemský centrální bankéř (s. 10); Akcie kolísají skoro jako bitcoin. Burziáni ale už mají na vysychající Wall Street novou strategii - americké akciové trhy (s. 11).

Hospodářské noviny**Sv. 66, (2022) č. 29 (10.2.2022)**

Úspory pocití armáda nebo majitelé solárů, pojišťovny musí jet na rezervu: škrtneme jen tam, kde to občané nepocítí, hájí vláda miliardové úspory ve schváleném rozpočtu (s. 1) a související komentář na s. 12; Teplo zdražilo v některých městech skoro na trojnásobek. Kvůli obchodníkům s plynem - energetika (s. 3); Komodity jsou extrémně drahé. Prudký nárůst jejich cen ztěžuje i boj s inflací (s. 6); Rezervy ČNB vydělávají jen málo. Letos to těžko bude lepší (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 66, (2022) č. 32 (15.2.2022)**

Drahé energie drtí české firmy. Náklady rostou až o miliardy korun: firmám se několikanásobně zvýšily ceny za energie (s. 1); Důchody od června vzrostou o tisíc korun. Kvůli inflaci (s. 2); Zkrocení vysoké inflace

bude ještě hodně bolet. Nahrává jí Green Deal i demografické trendy (s. 3); Lednový cenový skok byl největší od vzniku Česka - míra inflace 9,9 % (s. 3) a související komentář na s. 14; Afghánistán čelí prudkému nárůstu městské chudoby, říká humanitární pracovník - vláda Tálibánu (s. 8); Skoro třetina movitých Čechů zvažuje koupi nemovitosti v zahraničí. Popohání je inflace (s. 9); Po propadu doufá německý autoprámysl v růst (s. 11); Jak inflace boří zdánlivě neotřesitelné jistoty - komentář (s. 13).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 35 (18.2.2022)

Banky mohou kvůli novým evropským pravidlům zkolabovat, bojí se vláda: po 10 letech je zpět návrh, aby mohly nadnárodní banky volně přelévat kapitál mezi svými dcerami (s. 1) a související komentář na s. 14; Moc nám to nepomůže. Firmy kritizují návrh ministra průmyslu na kompenzace vysokých cen energií (s. 5); Evropa řeší, jak nahradit ruský plyn. Sází na tankery napěchované LNG (s. 8-9); "Říkají mi solární baron a jdu do vězení." Verdikty soudů ale budí pochyby (s. 10-11); Trh s digitálním uměním má novou jedničku. NFT s japonskými anime vydělalo miliony (s. 13); Prodlali jste nemovitost? Pohlíďte si podmínky osvobození od daně z příjmů fyzických osob - daňové příznání (s. 16).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 36 (21.2.2022)

Evropě kvůli vysoké inflaci hrozí turbulence i bez ruských tanků: Pobaltím pádí dvouciferná inflace, jižní křídlo eurozóny dusí dluhy a uprostřed toho sedí ECB, která v této schizofrenní situaci váhá se zvyšováním sazeb. V sázce je opravdu hodně, šéfka banky Christine Lagardeová je nucena postupovat extrémně opatrně - významné rozdíly v inflaci (s. 1-2); Účetní trik Fialovy vlády: některé úspory v chystaném rozpočtu zůstanou jen na papíře (s. 3) a související komentář na s. 14; Na frontě v Donbasu se střelí, Rusko odváží civilisty a Macron nabízí konferenci o bezpečnosti v Evropě - ukrajinská krize (s. 9); Česku velmi silně chybí povinné pojištění na péči ve stáří - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 40 (25.2.2022)

Putin vtrhl na Ukrajinu. Západ přitvrdil sankce a EU se chystá na uprchlíky (s. 1); Válka na Ukrajině může přinést Česku další inflaci a oslabit ekonomiku, míní analytici - dopady konfliktu (s. 3); Nedostatek plynu? První to schytá průmysl. Domácnosti a kritická infrastruktura jako poslední (s. 10); Západ od systému SWIFT Rusko neodřízne. Je to těžce promarněná šance (s. 17) a související příspěvky na s. 2, 4, 6-17; Podnikatelé si příliš často sami píšou zákony, říká ministr pro legislativu Šalomoun (s. 19); Matku všech českých inflací vyvolalo před 400 lety mincovní konsorcium (s. 32).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 41 (28.2.2022)

Západ uvalil takové sankce, kvůli kterým může Rusko zbankrotovat: EU a USA udeří také na centrální banku Ruska. Postihnout by mohly až 90 procent jejich aktiv. Západ také odstřihne od mezinárodního platebního systému SWIFT část ruských bank (s. 1-2) a související komentář na s. 14; Česko má zásoby plynu zhruba na čtyři týdny. Jak bude Rusko dodávat i přes omezený SWIFT, není jasné (s. 3) a související rozhovor na s. 8-9; Německo přepsalo historii. Na Ukrajinu posílá zbraně a dramaticky zvyšuje výdaje na obranu (s. 5); Výnosy dluhopisů stoupají - české 10leté dluhopisy překonaly hranici 3 % (s. 10); Sankce zabolí letecký průmysl či dodavatele do rafinerií (s. 12); Matka všech otázek: Může Putin zaútočit i na členský stát NATO? (s. 15).

Hospodářské noviny

Sv. 66, (2022) č. 45 (4.3.2022)

Válka tvrdě dopadá na Škodu. Odchází z Ruska, hrozí delší čekání na auta (s. 1); Nouzový stav je zpět. Pomůže urychlit přijímání Ukrajinců (s. 6); Válka chudých zemí. Ukrajina i Rusko dál výrazně zaostávají za zbytkem Evropy: jedna má obrovská ložiska ropy a plynu, druhá nejúrodnější půdu v Evropě a spoustu železné rudy. Přesto nedokážou tyto výhody přeměnit v dlouhodobou prosperitu. Obě země trápí korupce, jejich měny oslabují, ekonomika zaostává a lidé dostávají za práci nízké mzdy - srovnání s ČR (s. 8-9); Spekulanti se zbavují emisních povolenek. Jejich cena padá (s. 11); Centrální banky váhají, jak moc nebezpečná je současná inflace - komentář (s. 14); Trh s ropou se kvůli válce na Ukrajině mění (s. 16) a související článek na s. 10.

Hospodářské noviny**Sv. 66, (2022) č. 47 (8.3.2022)**

Bez ruské ropy a plynu bude mít Česko problém. Hlavně u plynu je na Rusku zcela závislé (s. 3); Unie zvažuje zákaz ruské ropy, u plynu ještě nemá jasno - hospodářské sankce (s. 3); Inflation může výrazně přestřelit kvůli zdražování komodit (s. 4); Ropa prudce zdražuje, zlatu se daří. Mezi poražené patří české akcie nebo ruský rubl (s. 10); K čemu jsou intervence ČNB: koruna nesmí zhoršit inflaci (s. 10) a související komentář na s. 14; Čas měnových válek naruby - komentář (s. 13).

Hrot**Sv. 2022, č. 10**

Molón labe!: Důvody k optimismu a (dílčí) radosti, které přinesl první týden ruské invaze na Ukrajinu - téma čísla (s. 6-11); Energiewende jede dál: válka na Ukrajině otřásla německými zelenými plány. Odchod od uhlí a jádra se však odsune jen stěží (s. 12-13); Učit se, učit se. A platit: za posledních deset let se ztrojnásobil počet soukromých mateřských a základních škol (s. 26-29); Státní (ne)vzdělání: soukromé školy fungují všude, kde rodičům záleží na tom, co se jejich děti naučí. Ve Švédsku se na nich vesměs ani neplatí školné - makropohled M. Zámečnicka (s. 30-31); Dvě procenta. A hned! - financování obrany (s. 32); Superfinanzguruskandal: obskurní kvazifinančník zamotal hlavu renomovaným německým firmám, bankám i úřadům - kauza Daniela Wrucka (s. 34-35); Jak si koupit světadíl: Američané sklízí, co Trump zasel: chudé jihoamerické země se obracejí k Pekingu - Argentina (s. 36-37); Vzestup a pád Londongradu: z Londýna mizí peníze ruských oligarchů. Vystřídají je jiní boháči - ve spolupráci s The Economist (s. 42-43); Až se válka zeptá: ruské agrese probudila Evropu z letargie. Německý obrat signalizuje úsvit nové éry - ve spolupráci s The Economist (s. 43-44).

Hrot**Sv. 2022, č. 7**

Strom, který rostl do nebe: Facebook vymýšlí, jak ovládnout budoucí trh s internetem třetí generace. Na tom současném mezitím ztrácí - téma čísla (s. 6-9); Fialova turówska schizofrenie: stát obětoval obce sousedící s Turówem za zklidnění vztahů s Polskem a miliardu korun. Zda je to dobře, záleží na úhlu pohledu (s. 22-24); Už v tom pěkně lítáme: vysoká inflace bude užírat úspory několik dalších let. Jak dlouho zůstane, je částečně i na každém z nás (s. 26-27); Kam až se vyšroubuje inflace? Jakékoliv účinky seberazantnějších kroků ČNB se projeví nejdříve za rok. Bez obecné shody na fiskálně-měnovém mixu ale beztak centrální banka zmůže jen málo - makropohled M. Zámečnicka (s. 28-29); Chceš stavět? Zaplat: pražský magistrát zavádí poplatky developerů za nové bytové projekty. Ke slibovanému snížení cen bytů to ale nepomůže (s. 30-31); Když opatrnost škodí - převis firemních vkladů nad úvěry - infografika (s. 36); Průšvih Biden style: všechny chyby americké administrativy nejsou prezidentovy otisky - ve spolupráci s The Economist (s. 46-47).

Hrot**Sv. 2022, č. 8**

Autá stojí, kola jedou: téma dopravy zásadně ovlivní podzimní volby na pražský magistrát. Dnešní koalici mohou potopit hlavně naštvání řidičů - téma čísla (s. 6-9); Na kolik přijde jaderná skládka: taxonomie oživila debatu o radioaktivním odpadu. Zda si ho můžeme vůbec dovolit, však zůstává stranou - komentář (s. 15); Příliš volná energie - rozhovor s předsedou Rady Energetického regulačního úřadu S. Trávníčkem (s. 16-20); Dobré vykopnutí: za novým rozpočtem musejí následovat hlubší reformy s trvalejšími efekty (s. 28); Inflation a úrokům navzdory: jak se bude dařit Česku? Prostudovali jsme za vás všechny "makroekonomické predikce" - makropohled M. Zámečnicka (s. 30-31); Z Bruselu přitahuje: Evropa smí sebrat Budapešti a Varšavě miliardy eur, rozhodl soud. Vzpurné vlády na tom paradoxně mohou vydělat (s. 33); Jak se trhá javorové listí: kanadský premiér Justin Trudeau musí přestat cenzurovat, co si Kanadčané myslí - ve spolupráci s The Economist (s. 39-40); Digitální raketýři: západní firmy mají důvod bát se ruské kybernetické války. Pojistit se proti státům podporovaným hackerům je čím dál těžší - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41).

Hrot**Sv. 2022, č. 9**

Nadešel čas: Evropa si nesmí myslet, že si může obětováním Ukrajiny bezbolestně vykoupit vlastní přežití - Rusko vyhlásilo válku nejen Ukrajině, ale celé Evropě. Není kam uhýbat, Západ musí tvrdě odpovědět - téma čísla (s. 6-11); Utáhnout kohouty: Evropa si bez ruského plynu poradí. Nebude to ale

hned ani zadarmo (s. 12-13); Těkavé východní plyny: co udělá Rusko, když přestane prodávat EU plyn? - makropohled M. Zámečnicka (s. 14-15); Sokolovská neuhelná: vysoké ceny zemního plynu zvýhodňují uhlí a posouvají jeho konec do vzdálenější budoucnosti - rozhovor s P. Tomkem ze Sokolovské uhelné (s. 22-27); Nutnost, nebo Pandořina skříňka? Nová Sněmovna stojí před nelehkým rozhodnutím, zda Čechům pobývajícím v zahraničí umožní korespondenční volbu poslanců a prezidenta (s. 31); Čína neodpouští: geopolitické napětí podkopává roli MMF, světového věřitele poslední instance, a roztáčí dluhovou spirálu - ve spolupráci s The Economist (s. 38-40); R.U.R. vzor 2022: proč bychom měli vítat nástup robotů - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41); Ukrajina v plamenech - historický pohled na vztah Ruska a Ukrajiny (s. 48-51).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Daně.....	50
Ekonomické vědy. Ekonomie	51
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	51
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny.....	52
Informatika. Počítače	52
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	53
Podnik a podnikání.....	53
Pojišťovnictví. Sociální péče.....	53
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	53
Právo.....	54
Statistika. Demografie. Sociologie.....	55
Životní úroveň	55
Ostatní	55

Daně

29958

Lenka Nováková, Daniela Králová

Daň z příjmů fyzických osob v mezinárodním kontextu

Praha : Wolters Kluwer, 2021, 204 stran

Výklad problematiky upozorňuje na možná úskalí, která s sebou přináší problematika zdaňování zahraničních příjmů, dvojího zdanění, určení daňového rezidentství u fyzické osoby, a s tím související daňové otázky. Obsahem jednotlivých kapitol je: daňové právo, jeho definice, vymezení pojmů daně a daň z příjmů fyzických osob; daňové rezidentství; zamezení dvojího zdanění a mezinárodní smlouvy; metody zamezení dvojího zdanění; příjmy ze závislé činnosti, z kapitálového majetku, z nájmu nemovité věci; přepočítání příjmů plynoucích ze zahraničí. - Vydání první - ISBN: 978-80-7676-233-6 (brožováno)

29944

Miloslav Hnátek

Daňové a nedaňové náklady

Praha : ESAP : 2022, 291 stran

Základní legislativa, pravidlo pro uplatňování daňových nákladů, podmínky daňové uznatelnosti nákladů a věcná a časová souvislost nákladů v základu daně. Příručka je zpracována přehlednou heslovitou formou od A do Z podle jednotlivých dílčích okruhů. Součástí výkladu jsou konkrétní příklady. - 5. rozšířené vydání - ISBN: 978-80-907398-6-4 (brožováno)

29940

Daňové zákony 2022 : aktuální texty všech zákonů se změnami k 1.1.2022

Ostrava : Sagit, 2022, 336 stran

Daňové zákony ve znění platném k 1.1.2022: zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, zák. č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, zák. č. 235/2004 Sb., o DPH, zák. č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, zák. č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, zák. č. 16/1993 Sb., o dani silniční, zák. č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních her, zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád, zák. č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů (energetické daně). - 1. vydání - ISBN: 978-80-7488-499-3 (brožováno)

29942 *Pouze prezenčně*

Hana Marková

Daňové zákony : úplná znění platná k 1.1.2022

Praha : Grada, 2022, 296 stran

Úplná znění všech daňových zákonů ve znění k 1.1.2022. Do textu zákonů jsou zapracovány změny vyplývající ze zákonů, jejichž účinnost je stanovena na rok 2022. Jejich přehled je společně se stručným komentářem k hlavním změnám uveřejněný v úvodu. Novelizovaný text v zákonech je zobrazen odlišným typem písma. - 33. vydání - ISBN: 978-80-271-3551-6 (brožováno)

29931

Ivan Macháček

Fyzické osoby a daň z příjmů

Praha : Wolters Kluwer, 2021, 373 stran : tabulky

Řešení různých situací při uplatnění daně z příjmů fyzických osob v podmínkách roku 2021. Vybrána jsou nejčastěji diskutovaná témata a ta, u kterých došlo od 1.1.2021 k výrazným změnám. Publikace je průvodcem řešení zdanění příjmů z podnikání, příjmů z pronájmu a ostatních příjmů. Na konkrétních situacích je ukázáno daňové řešení finančního leasingu, odpisů hmotného majetku a jeho technického zhodnocení, prodeje majetku, použití automobilu k pracovní cestě, ukončení a přerušování podnikání, důsledky úmrtí podnikatele aj. Pozornost je věnována optimalizaci daňového řešení s využitím všech odpočtů od základu daně a všech slev na dani fyzickou osobou. Znění publikace vychází z legislativního stavu k 1.8.2021. - 4. aktualizované a rozšířené vydání - ISBN: 978-80-7676-075-2 (brožováno)

29957

Iva Rindová, Jana Rohlíková

Roční zúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti za rok 2021

Olomouc : ANAG, 2022, 447 stran

Hlavní změny a základní principy ročního zúčtování za rok 2021. Výklad k ročnímu zúčtování daňových záloh a daňového zvýhodnění včetně příkladů. Přehled slev na dani a nezdanitelných částí základu daně za rok 2021 pro roční zúčtování a vyúčtování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti. Příklady. Aktuální vzory tiskopisů a postupy při jejich vyplnění včetně řešení nestandardních postupů. Znění souvisejících předpisů (výňatky ze zákona, pokyny GFŘ). - 26. aktualizované vydání - Tabulka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti pro roční období 2021. - ISBN: 978-80-7554-343-1 (brožováno)

29943

Miloslav Hnátek

Zcela legální daňové triky 2022 : pro podnikatele, svobodná povolání, pronajímatele, zaměstnance, studenty, seniory : víc vědět, víc získat

Praha : ESAP : 2022, 267 stran

Doporučené postupy k minimálnímu a zákonému daňovému zatížení fyzických osob. Postupy možné při optimalizaci daňové zátěže jsou podchyceny v kapitolách: Výpočet daňové povinnosti fyzické osoby; Zdanitelné příjmy fyzické osoby; Příjmy fyzické osoby osvobozené od zdanění; Pojistné na sociální a zdravotní pojištění zaměstnanců a podnikatelů; Zdaňování příjmů seniorů a studentů; Uplatňování daňových nákladů v rámci podnikání; Podání daňového příznání k dani z příjmů fyzických osob. - 6. aktualizované a rozšířené vydání - ISBN: 978-80-907398-5-7 (brožováno)

Ekonomické vědy. Ekonomie

29905

Chris Benner, Manuel Pastor

Solidarity economics : why mutuality and movements matter**Solidární ekonomika : proč záleží na vzájemnosti a hnutích**

Cambridge : Polity Press, 2021, xi, 252 stran : tabulky

Tradiční ekonomie je postavena na předpokladu, že jednotlivci usilují o maximalizaci osobního zisku. To však zdaleka není vše: sdílení, péče a touha podporovat kolektivní dobro jsou rovněž silnými individuálními motivy. Můžeme ve světě zmítaném nerovností, sociálními rozdíly a ekologickou destrukcí vybudovat alternativní ekonomiku založenou na naší vzájemné spolupráci? V této knize nás autoři vyzývají, abychom si představili a vytvořili nový druh solidární ekonomiky - přístup založený na našich instinktech pro spojení a komunitu - a tím skutečně vybudovali silnější, udržitelnější a spravedlivější ekonomiku. Tvrdí, že naše současná ekonomika je již hluboce závislá na vzájemnosti, ale že nerovnost a roztržičnost, které vytváří současný stav, tuto vzájemnost a s ní i náš hospodářský blahobyt podkopávají. Nastíhují teoretický rámec, politický program a sociální hnutí, které potřebujeme k oživení solidarity a jejímu uplatnění v celých společnostech. - Poznámky. - ISBN: 978-1-5095-4408-0 (brožováno)

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

29932

Michaela Katolická, Ján Béreš, Michaela Hladká

Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu : komentář

Praha : Wolters Kluwer, 2021, xiii, 309 stran

Komentované znění zák. č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších zákonů. Zákon je sestaven z částí: Úvodní ustanovení; Základní povinnosti povinných osob; Činnost Úřadu a dalších orgánů; Mlčenlivost; Přeshraniční převozy; Přestupky; Společná a závěrečná ustanovení. Komentář doplňují odkazy na související ustanovení, předpisy a související judikaturu. - 2. vydání - ISBN: 978-80-7676-166-7 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

29904

Matthew D. Adler

Measuring social welfare an introduction

Měření společenského blahobytu : úvod

New York : Oxford University Press, 2019, xiv, 317 stran : tabulky, grafy, vzorce

Jak by se měly řešit kompromisy mezi celkovým blahobytem a nerovností? Autor představuje rámec funkce sociálního blahobytu (SWF) a ukazuje, jak jej lze použít jako mocný nástroj pro hodnocení vládních politik. Rámec vychází z ekonomie blahobytu a z filozofické vědy týkající se individuálního blahobytu, etiky a distributivní spravedlnosti. Má tři základní složky: míru blahobytu, pravidlo pro řazení takto popsáných výsledků míry blahobytu; a modul nejistoty. Rámec SWF je významným zlepšením ve srovnání s analýzou nákladů a přínosů (CBA), která kvantifikuje dopady politik v dolarech, a je tak zaujatá vůči bohatým a necitlivá vůči rozložení těchto peněžně vyjádřených dopadů. Rámec SWF naproti tomu používá nezkrácenou míru blahobytu a umožňuje tvůrci politiky zohlednit jak efektivitu (celkový blahobyt), tak spravedlnost (rozdělení blahobytu). - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-0-19-064303-4 (brožováno)

29947

Adam Tooze

Shutdown : how the Covid shook the world's economy

Zastavení ekonomiky : jak covid otrásl světovým hospodářstvím

[London] : Allen Lane the Penguin Press, 2021, xii, 354 stran : tabulky, grafy

Autor knihy přichází se stručnou historií toho, jak covid-19 zpusťoval světovou ekonomiku. Když v prosinci 2019 začaly z Číny poprvé prosakovat zprávy o novém viru, finanční trhy, které se obávaly rizika, byly ve střehu, protože mohl způsobit rozvrat. Nikdy však nemohly předvídat totální ekonomický kolaps, který následoval v důsledku viru covid-19. Akciové trhy se propadaly rychleji a silněji než kdykoli od roku 1929, stejně jako měny po celém světě, investoři propadali panice a prodávalo se dokonce i zlato. Během několika týdnů se světová ekonomika náhle zastavila kvůli snaze vlád zvládnout spirálovitě se šířící katastrofu veřejného zdraví. Lety byly zastaveny, dodavatelské řetězce přerušeny, průmyslová odvětví od cestovního ruchu přes ropný průmysl až po pohostinství se přes noc zhroutila a stovky milionů lidí zůstaly bez práce. Centrální banky reagovaly bezprecedentními intervencemi, jen aby udržely své ekonomiky při životě. Poprvé od druhé světové války se celý globální hospodářský systém zmenšil. - Poznámky. - ISBN: 978-0-241-48587-3 (vázáno)

Informatika. Počítače

29934

Jan Hendl

Big data : věda o datech - základy a aplikace

Praha : Grada, 2021, 224 stran : ilustrace

Big data a věda o datech jsou oblasti, které se rychle rozvíjejí v teorii i v aplikacích. V knize se popisují nejdůležitější procedury pro analyzování velkých množství dat s cílem získat poznatky, které pomáhají provádět rozhodnutí v mnoha oblastech lidské činnosti. Prostor je věnován výkladu základních pojmů, vybraným aspektům umělé inteligence, výkladu organizování dat v souborech a databázích a postupům a metodám strojového učení. Další kapitoly se věnují analýze textů, určitým aspektům analýzy sociálních sítí a organizaci dat na softwarové úrovni. Text obsahuje v přehledu popisy strategií, mnoha postupů a schémat algoritmů. Obsahuje kromě toho několik příkladů aplikace popisovaných metod v úlohách spojených s pandemií COVID-19. - První vydání - Terminologický slovník. - ISBN: 978-80-271-3031-3 (brožováno)

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

29907

BBVA

The search for Europe : contrasting approaches**Hledání Evropy : kontrastní přístupy**

[Místo vydání není známé] : BBVA, ©2015, 450 stran : tabulky, grafy, obrázky

Kniha analyzuje současnost a budoucnost starého kontinentu a jeho integračního projektu, který je bezpochyby nejambicióznějším politickým a hospodářským integračním projektem v dějinách a je vzorem pro podobné procesy v jiných regionech. Kniha je rozdělena do tří hlavních částí: Ekonomické základy evropského projektu; Evropa a její národy: Politika, společnost a kultura a Nevyřešené limity Evropy a nových globálních mocností. Prostřednictvím 20 článků představuje 23 předních odborníků z celého světa své odlišné představy o Evropě. - ISBN: 978-84-16248-42-1 (vázáno)

Podnik a podnikání

29936

Robert T. Kiyosaki ; spolupracovali John Fleming a Kim Kiyosaki ; přeložila Jaroslava Kočová

Byznys pro 21. století

Praha : Euromedia Group, 2021, 180 stran

R. Kiyosaki se ve svých publikacích věnuje finančnímu vzdělávání. Učí čtenáře, jak řešit svou finanční situaci a zdroj svých příjmů, a tak si vytvořit a udržet finanční svobodu. Tak je tomu i v této publikaci. Popisuje konkrétní model podnikání, kterým by měli lidé šanci získat kontrolu nad finanční stránkou svého života. Autor doporučuje čtyři kroky na cestě k finanční svobodě: vybudovat byznys, reinvestovat zpět do podnikání, investovat do nemovitostí a nechat aktiva, aby platila "život v luxusu". Klíčová slova z obsahu jednotlivých kapitol: základní finanční hodnoty, myšlení podnikatele, osm aktiv, která generují příjmy (vzdělání, osobní rozvoj, obchod, leadership, budování vlastních sítí atd.). - Vydání druhé - The business of the 21st century (název originálu). - ISBN: 978-80-242-7738-7 (vázáno)

Pojišťovnictví. Sociální péče

29945I

kolektiv autorů

Sociální a zdravotní pojištění 2022 a vybrané daňové aktuality

Praha : Svaz účetních České republiky, 2022, 64 stran

Změny v sociálním a zdravotním pojištění od 1.1.2022 v návaznosti na průměrnou mzdu, na minimální mzdu, změny v nemocenském pojištění, ve výši penále, změny v oznamovací povinnosti zaměstnavatele, poskytování ošetřovného podle krizového zákona a poskytování tzv. "izolačky" a změny v pojištění OSVČ. Zaměstnávání cizinců v ČR a v zahraničí nejen z pohledu pojištění a zdanění včetně zahraničního home-office. Změny DPH u služeb cestovního ruchu v roce 2022. Stanoviska k dotazům z praxe: doklady prokazující nárok na daňové zvýhodnění na dítě, potvrzení zaměstnavatele o výši příjmů v případě přídatku na dítě, odměňování dobrovolných hasičů, statická zatěžovací zkouška a režim DPH, poradenská činnost české společnosti a fakturace služby do Německa z hlediska DPH. - ISBN: 978-80-7626-023-8 (brožováno)

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

29946

Jaroslava Pfeilerová

Cestovní náhrady podle zákoníku práce : praktický průvodce 2022

Olomouc : ANAG, 2022, 247 stran

Znění platné pro rok 2022 popisuje poskytování cestovních náhrad v běžných situacích, ale také ve specifických případech. V publikaci jsou podrobně popsány povinnosti zaměstnavatele při poskytování

cestovních náhrad, práva zaměstnanců, dobrovolná plnění, poskytování cestovních náhrad jednatelům a ostatním členům orgánů právnických osob, cizincům, ale také postupy při daňovém posouzení poskytnutých náhrad z hlediska zaměstnavatele i z hlediska zaměstnance. Publikace také obsahuje účtování o cestovních náhradách, informace o cestovních náhradách poskytovaných zaměstnancům při nadnárodním poskytování služeb v rámci členských států EU. Jednotlivá zákonná ustanovení jsou přiblížena také v příkladech a odpovědích na související dotazy. - 4. aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7554-345-5 (brožováno)

Právo

29906

Zbyněk Loebel

Designing online courts : the future of justice is open to all

Navrhování online soudů : budoucnost justice je otevřená všem

Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2019, xiii, 215 stran : obrázky, grafy

Kniha poskytuje vzor, jak by měly být navrhovány online soudy se zaměřením na koncové uživatele justičního systému. Nejnovějším fenoménem v oblasti online řešení sporů (ODR) je vznik online soudů. Nové online soudy se radikálně liší od tradičních soudů a tento trend bude pokračovat. Jsou velkým příslibem pro koncové uživatele justičního systému, neboť online soudy mohou rozšířit přístup k opravným prostředkům, zvýšit efektivitu a vést k větší spravedlnosti a dokonce k úsporám nákladů. Nicméně existuje nebezpečí, že spěch s digitalizací ohrozí řádný proces nebo potřebu pečlivého přepracování soudních postupů. Tato kniha, která se zaměřuje na etické otázky a klíčová témata implementace, poskytuje komplexní vzor toho, jak by měly být online soudy koncipovány. Uznává potřebu přizpůsobit řešení sporů novému prostředí, v němž odpadají prostorová a časová omezení, neboť přeshraniční transakce a okamžitá komunikace se stávají běžnými. - Poznámky, přílohy. - ISBN: 978-94-035-1704-9 (vázáno)

Úplné znění zákonů (ÚZ)

29950/1467

Cestovní náhrady. Další náhrady a náležitosti. Odměňování v podnikatelské sféře : redakční uzávěrka 3.1.2022

29950/1462

Daň z přidané hodnoty : změny zákona o DPH od 1.1.2022 : redakční uzávěrka 1.1.2022

29950/1463

Daně z příjmů. Kompenzační bonus. Evidence tržeb : redakční uzávěrka 1.1.2022

29940

Daňové zákony 2022 : aktuální texty všech zákonů se změnami k 1.1.2022

29950/1465

Exekuční řád. Veřejné dražby : redakční uzávěrka 1.1.2022

29950/1464

Občanský soudní řád. Zvláštní řízení soudní. Rozhodčí řízení : redakční uzávěrka 1.1.2022

29950/1460

Předpisy související s občanským zákoníkem : aktualizovaný soubor právních předpisů : redakční uzávěrka 1.1.2022

29730/1457

Správní řád. Přestupky. Soudní řád správní : redakční uzávěrka 6.12.2021

29730/1456

Trestní předpisy : změny TZ a TŘ od 1.1.2022 : redakční uzávěrka 6.12.2021

29950/1466

Zákoník práce : redakční uzávěrka 3.1.2022

Statistika. Demografie. Sociologie

29903

Tim Harford

How to make the world add up : ten rules for thinking differently about numbers**Jak spočítat svět : deset pravidel, jak jinak přemýšlet o číslech**

London : The Bridge Street Press, 2020, 338 stran : obrázky

Statistik jsou plné noviny, sociální sítě i naše běžná konverzace, protože čísla nám pomáhají vyprávět příběhy a vysvětlovat svět kolem sebe. Zároveň jsme je však nikdy nezpochybňovali tak často jako dnes. Čísla ve správných rukách mají moc měnit svět k lepšímu. Dobrá statistika není nečestná finta, ale nástroj, jehož pomocí uvidíme to, co by jinak zůstalo neviditelné. Autor v knize čerpá ze svých zkušeností ekonoma a moderátora relace na BBC s názvem Více nebo méně. Provede nás hlubinami světa dezinformací, mlžení, špatných výzkumů a nesprávných motivací, abychom uviděli krásu těch dat, která nám opravdu pomáhají. Doporučuje nám dívat se na tvrzení, s kterými se denně setkáváme, sebevědomě a se zdravou dávkou zvědavosti i skepticismu. Pomocí deseti jednoduchých pravidel pro lepší porozumění číslům – a jednoho všeobjímajícího zlatého pravidla – nám tato kniha pomůže ve správné chvíli vzít rozum do hrsti, pozorně si všimnout, odkud čísla pocházejí i jak jsou nám prezentována, a ve výsledku uvidět, jak se sčítají do celkového obrazu o našem světě. - Poznámky. - ISBN: 978-1-4087-1224-5 (vázáno)

Životní úroveň

29933

Martina Valachová ; překlad Dagmar Muzikářová

Kam mizí vaše peníze : jak si vytvořit dostatečnou finanční rezervu

Praha : Grada, 2022, 226 stran : ilustrace

Motivační příručka, jak změnit dosavadní návyky i způsoby hospodaření a vytvořit si nový systém pro finanční rezervu. Plnění nabízeného způsobu hospodaření je v příručce rozloženo do tří měsíců finančního plánování. Autorka se věnuje každodenním výdajům, motivuje ke změně návyků, které směřují k šetření finančních prostředků a úsporám např. ve stravování (včetně receptů), volnočasových aktivitách, redukci věcí (oblečení, kosmetika aj.) nebo využívání sdílené ekonomiky. Součástí motivační příručky je i cvičebnice, do které se zapisují příjmy a výdaje domácnosti tak, aby byly zřejmé a zafixované nově získané zkušenosti. - První vydání - Přeloženo ze slovenštiny. - ISBN: 978-80-271-3160-0 (brožováno)

Ostatní

29941

Jindřich Dejmek a kol.

Československo : dějiny státu

Praha : Libri, 2018, 951 stran : ilustrace, portréty, faksimile

Publikace zachycuje dějiny republiky v období před jejím vznikem v roce 1914 (česká společnost, její politika a hospodářské úspěchy) až do rozpadu federace v roce 1992 (československá postkomunistická federace a její rozpad a následující vývoj obou nově vzniklých států). Zaznamenává vnitřní politický i ekonomický vývoj státu a jeho mezinárodní postavení až do devadesátých let. Publikace vznikla u příležitosti stého výročí vzniku samostatného československého státu a zpracoval ji kolektiv renomovaných českých a slovenských historiků. Text knihy je doprovázen mnoha fotografiemi a rozsáhlou bibliografií. - První vydání - ISBN: 978-80-7277-572-9 (vázáno)

29938

na příručce spolupracovali Daniela Divínová, Lenka Dostálová, Jitka Kotisová, Šárka Pazderová, Vít Richter, Richard Ščerba a Marie Šedá

Jak řídit knihovnu : příručka pro začínající vedoucí - ředitele knihoven

Praha : Národní knihovna ČR, 2021, 155 stran : ilustrace

Základní praktické informace a poznatky k řízení a vedení knihoven v částech: výběrové řízení, legislativa, manažerské činnosti, plánování a strategie knihovny, kontrolní systém knihovny, dotační zdroje a programy MK ČR, veřejné zakázky, hospodaření s majetkem, řízení lidských zdrojů, spisová služba, knihovnické služby, statistika, centrální služby knihoven, budovy a vybavení knihoven, knihovnické organizace a spolupracující instituce. Výklad je doplněn přílohami. - 1. vydání - ISBN: 978-80-7050-748-3 (brožováno)

29937

Jiří Nádoba, Danuše Nerudová

Máme na víc : #jensedomluvit

V Praze : Vyšehrad, 2021, 138 stran : ilustrace, portréty

Rozhovor s ekonomkou D. Nerudovou, rektorkou brněnské Mendelovy univerzity a veřejně činnou osobností, se týká nejen ekonomických témat (důchodová reforma, spravedlivé daně). Odpovídá i na otázky ze svého soukromí, popisuje svou životní dráhu a vyjadřuje se k postavení a zastoupení žen ve veřejném životě i politice. Další otázky jsou směřovány k úrovni českého školství. D. Nerudová opakovaně potvrdila, že zvažuje kandidaturu v prezidentských volbách v roce 2023, proto v poslední části rozhovorů zveřejňuje své názory v odpovědích na tzv. prezidentský dotazník. - Vydání první - ISBN: 978-80-7601-562-3 (vázáno)

29935

Michal Kubal, Vojtěch Gibiš

Pandemie : anatomie krize

Praha : Kniha Zlín, 2021, 851 stran : ilustrace (převážně barevné)

Autentická kronika se snaží zachytit co nejvěrněji obraz klíčových událostí koronavirové pandemické krize z pohledu účastníků i občanů. Popis děje od 30. června 2020 je rekonstruován na základě rozhovorů s politiky, odborníky, zdravotníky, pacienty i jejich rodinnými příslušníky, odpůrci i zastánci protipandemických nařízení a občany. Další vlny koronavirové pandemie zasáhly Česko nebývale tvrdě. Tisíce obětí, přeplněné nemocnice, zavřené školy, sporná politická rozhodnutí. Ale také hrdinství zdravotníků a naděje na ukončení krize v podobě očkování. Autoři propojili data, svědectví klíčových aktérů a doposud nezveřejněné informace. Výsledkem je neopakovatelné svědectví doby od 30. června 2020 do konce července 2021. - Vydání první - ISBN: 978-80-7662-241-8 (vázáno)

29939

Daniel Kahneman, Olivier Sibony, Cass R. Sunstein ; překlad Eva Nevrlá

Šum : o chybách v lidském úsudku

V Brně : Jan Melvil Publishing, 2021, 407 stran : ilustrace

D. Kahneman, psycholog a nositel Nobelovy ceny za poznatky o kognitivním zkreslení, zkoumá příčiny vysoké variability profesionálních úsudků (u soudců, lékařů, úředníků, učitelů atd.) tam, kde by měly být shodné. Objevil šum, tedy vliv nepředvídatelných náhodných chyb, který je ve svém důsledku stejně tak závažný jako dopad biasů (bias neboli zkreslení je systematická chyba ve sběru dat či jejich vyhodnocení, která zkresluje výsledek). Šum se hůř měří, je obtížnější ho pochopit a tak je podceňován. Kahneman a jeho kolegové analyzovali stovky studií týkajících se rozhodování a dospěli k překvapivé míře lidské omylnosti, která vyplývá už z přirozenosti kauzálního myšlení a složitosti světa. V knize vysvětlují, kde všude lze najít šum, příčiny jeho vzniku, jeho kategorie a jak odlišovat šum od zkreslení a měřit jeho vliv. V závěru knihy autoři radí, jak provést audit šumu a zlepšit si úsudek pomocí šesti pravidel rozhodovací hygieny. - Vydání první - Přeloženo z angličtiny. - ISBN: 978-80-7555-148-1 (vázáno)

Odbor Vnější vztahy a komunikace Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>